

DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 29
Liepos - July 31, 1992

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

50 centų

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Marijampolėje liepos 12 d. iškilmingai prisimintas palaimintasis arkivysk. Jurgis Matulaitis. Šv. Mykolo bažnyčioje mišias aukojė kardinolas Vincencas Sladkevičius ir kiti vyskupai. Pamokslą pasakė vysk. Juozas Preikšas. Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis. Šv. Sosto nuncijui įgaliojusi perskaitė Popiežiaus dekretą, kuriuo Šv. Mykolo bažnyčiai suteikiamas mažosios bazilikos titulus.

— Švedija pažadėjo atsilyginti Lietuvai ir Estijai už jų auksą, kurį atidavė Sovietų Sąjungai 1940 metais. Šiandieniniais pinigais ta skola siekia 46,6 milijonus JAV dolerių.

— Rokiškyje, aukštesnioji kultūros mokykla pradėjo parengti vargonininkus bažnyčioms. Studijos užtruks tris metus. Sovietų okupacijos metais tokios studijos nebuvo įmanomos jokioje Lietuvos švietimo įstaigoje.

— Kaune prisiminta 1812 metų vasarą įvykęs nuotykis — Napoleono žygis per Lietuvą. Šis 180 metų senumo faktas paminėtas Kaune š. m. birželio 22 d.

— Lietuvos krašto apsaugos ministerija ir JAV A. Einšteino mokslinio tyrimo institutas surengė Vilniuje konferenciją "Pilietinės gynybos politika Baltijos valstybėse".

— Poetas Justinas Marcinkevičius išrinktas Tautos namų organizacijos garbės pirmininku. Ši visuomeninė kultūrinė organizacija įsteigta 1992 m. sausio mėnesį. Jos steigėjų tarybą sudaro trisdešimt žinomų Lietuvos kultūros, mokslo, visuomenės ir politikos veikėjų. Organizacija siekia įgyvendinti ir naujai įprasminti Jono Basanavičiaus ir Mikalojaus Konstantino Čiurlonio idėją įkurti Tautos namus: kultūros židinį, išreiškiantį lietuvių tautos dvasinės istorinės raidos savitumą. Tautos namus planuojama statyti Vilniuje.

— Jonavoje iš pusės tūkstančio įregistruotų personalinių įmonių, akcinių bendrovių bei firmų tik 9 ką nors gamina.

— Rublio kursas Lietuvoje kurį laiką buvo beveik pastovus: už vieną JAV dolerį — 120-124 rubliai. Liepos mėn. pradžioje padėtis pasikeitė ta prasme, kad daug kur buvo mokama net 200 rublių už vieną dolerį. Specialistai teigia, kad tam turėjo įtakos Estijoje įvesta sava valiuta, o taip pat ir Lietuvos televizijoje parodyti Lietuvos Banko naujai išleisti litų banknotų pavyzdžiai.

— Vilniaus televizijos bokšto kritusiems gynėjams prisiminti bus statomas paminklas. Paminklo projekto konkursą laimėjo Vytautas Merkevičius ir Algis Buraitis. Projekto gerinamas, kai į talką pakviestas skulptorius Petras Mazūra.

— Vilniuje, aikštelėje prie žydų muziejaus (Pamėnkalnio 12) bus pastatyta skulptūra japonų diplomato Čižijū Sugihara atminimui. 1939 metais jis buvo Japonijos konsulas Lietuvoje ir, rizikuodamas savo gyvybę, išgelbėdavo tūkstančius žmonių, daugiausia žydų, išduodamas įvažiavimo į Japoniją visas.

ATKURTI LIETUVOS IR ŠV. SOSTO SANTYKIAI

— Lietuvos Respublikos Ambasadorius Kazys Lozoraitis įteikė kredencialus popiežiumi —

Popiežius Jonas Paulius II liepos 11 d. 11 val. ryto priėmė Lietuvos Respublikos Ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Kazimiero Lozoraičio skiriamuosius raštus. Ceremonijose dalyvavo Ambasadoriaus žmona Giovanna Pignatelli-Lozoraitienė ir ambasados pirmasis sekretorius Vytautas Ališauskas.

Įteikdamas kredencialus, K. Lozoraitis pasakė atitinkamą kalbą (ji spausdinama šiame "Darbininko" numeryje). Jam atsakė Šv. Tėvas kiek ilgesne kalba (ji bus spausdinama kitos savaitės "Darbininke").

Po oficialios dalies, pagal tradiciją Ambasadorius Lozoraitis su dalyviais iškilmingai aplankė Šv. Petro baziliką.

Lietuvos Respublikos Ambasadoriaus prie Šventojo Sosto Kazimiero Lozoraičio kredencialų įteikimo kalba 1992 liepos 11.

Šventasis Tėve,

Esu didžiai sujudintas garbės įteikti Jūsų Šventenybei raštus, kuriais Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis skiria mane Lietuvos Nepaprastuoju ir Įgaliojuju Ambasadoriumi prie Šventojo Sosto. Jaudinimasis, kurį dabar, neabejoju, jaučia ir daugelis mano tautiečių, yra tikrai pagrįstas. Juk daugiau negu po pusės šimtmečio pertraukos vėl laisvos ir nepriklausomos Lietuvos diplomatinis atstovas atvyksta į Vatikaną įteikti savo kredencialus.

Bet kaip nepriminti ir to, kad per aną tragišką laikotarpį Lietuvos ir Šv. Sosto santykiai niekad nebuvo nutraukti. Šios dienos iškilmingu aktu tie santykiai tėra pilnai atkuriami. Šv. Sostas, regėdamas agresiją prieš Lietuvą, niekad nepripažino mūsų šalies aneksijos, todėl Lietuvos atstovybė per Šv. Sosto, galėjo toliau tęsti savo veiklą ir krikščionybės centre atstovauti Lietuvos valstybei bei pavergtai kenčiančiai katalikiškai tautai. Teisingumo įkvėpta tvirta Šv. Sosto laikysena buvo tikėjimo Lietuvos laisva ir nepriklausoma ateitimi ženklas. Šito mūsų tauta niekad nepamirš.

Pradedančiam savo misiją, man tebūna leista paminėti savo pirmtakus Vatikaną — velionį ministrą Stasį Girdvainį ir po jo mirties patarėjo pareigas ėjusį Stasį Lozoraitį. Jis su pavyzdingu atsidavimu darbavosi Lietuvos atstovybėje, penkis dešimtmečius padėdami palaikyti tarp Šv. Sosto ir Lietuvos gyvus ir glaudžius santykius, kurių jokia jėga neįstengė nei pažeisti, nei juo labiau nutraukti.

Šventasis Tėve, lietuvių tauta, kuriai turiu garbę atstovauti, nuoširdžiai gėrisi Šv. Sosto veikla dėl žmonijos gerovės ir teisingumo pergalės praityje ir dabar. Už ją yra ypač dėkinga mano Tėvynė. Tiesa, dėl geografinės padėties ir istorinių aplinkybių lietuviams gan vėlavai atsivėrė Kristaus Išganingajai Naujienai. Bet nuo pat pirmo mūsų tautos atstovų susitikimo 1251 metais su popiežiumi Inocentu IV, o ypač po to, kai mūsų tauta galutinai priėmė katalikų tikėjimą. Šv. Sostas visada veiksmingai padėdavo Lietuvai eiti vingiuotais ir nevisad laimingais istorijos keliais.

Jau popiežius Grigalius XIII paskyrė Lietuvos vyskupijoms darbščius ir kupinus apaštalinio uolumo vyskopus. Vilniaus Jėzuitų Kolegijai suteikė universiteto teises, toje pačioje sostinėje įsteigė ir perėmė Popiežišką seminariją, atnešusi daug vaisių Šiaurės ir Rytų Europos Bažnyčiai.

Praeitame šimtetyje Pijus IX lietuvių tautai tamsiais laikais nesiliovė kelės prieš priešpaudą, už tautinę ir religinę laisvę. O šiame šimtetyje šv. Petro įpėdiniai nuo Leono XIII iki Jūsų Šventenybės įvairiais būdais rėmė lietuvių tautos aspiracijas savo likimą perimti į savo rankas ir pradėti žengti demokratijos keliu. Neutrūko popiežių paramos Lietuvai ir per ilgus paskutinės priešpaudos dešimtmečius.

Šventasis Tėve, lietuvių ypač nepamirš Jūsų Šventenybės balso, įvairiomis progomis aidėjusio daugeliui kitų tylinč, — ypač minint mūsų dangiškojo globėjo šv. Kazimiero mirties 500 metų sukaktį ir Lietuvos Krikšto šėšių šimtmečių jubiliejams proga, kai Vatikaną bazilikoje buvo paskelbtas palaimintuoju arkivyskupas Jurgis Matulaitis. Tada Jūs atkreipėte pasaulio dėmesį į lietuvių tautos ir kaimyninių tautų vargus ir kenčiančią neteisębę.

Tas buvo daroma ir daugeliu kitų progų, šitaip nuolat stiprinant mūsų tikėjimą ir atgaivinant mūsų viltis.

Nepamiršime Jūsų Šventenybės linkėjimų, kad lietuvių tautos aspiracijos būtų įgyvendintos remiantis teisingumu. Neužmiršime ir to, kad širdimi ir malda buvote ir esate su Lietuva. Tautos vardu dėkoju Jūsų Šventenybei už tokius gausius palankumo ženklus.

Šiandien mano šalis, po ilgos priešpaudos nakties, kurią mums dar primena Lietuvoje likę svetimų armijos daliniai, atgavo savo vietą tarptautinėje bendruomenėje ir trokšta prisidėti prie teisingesnio ir taingesnio pasaulio sukūrimo. Mūsų tauta taikiai kovojo už savo laisvę. Ji atsisakė bet kokių smurto priemonių net ir tragiškų provokacijų momentais. Dabar Lietuva trokšta gyventi su savo kaimynais ir visa pasaulio bendrija taikoje ir santarvėje. Taikoje ir santarvėje trokšta kurti savo ateitį, sukurti demokratinę valstybę, gerbiančią ir ginančią visų savo piliečių teises ir pagrindines laisves, saugančią kultūrinę teises tautinių mažumų, galinčių labai praturtinti mūsų šalies bendrą paveldą.

(nukelta į 2 psl.)

VIII PLB seimo prezidiumas. Iš k. Lietuvos švietimo ir kultūros ministeris Darius Kuolyt, Rasa Kurienė, Vytautas Kamantas ir Paulius Mickus. Nuotr. Kęstučio Miklo

PO VIII PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMO

KĘSTUTIS K. MIKLAS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas įvykęs šiomet liepos 1-4 dienomis Pasaulio Lietuvių Centre Lemont, IL, netoli Chicago, buvo svarbus ne tik savo sudėtimi, bet ir pravestais nutarimais, svarbiais, lietuvių iš-eivijos gyvenimui.

Į šį seimą suvažiavo tik 94 atstovai iš galimų 140 ir tik iš 24 kraštų. Jame pirmą kartą dalyvavo atstovai iš buvusios Sovietų Sąjungos kraštų. Dabartinei Rusijai atstovavo trys lietuviai — po vieną iš Tomsko Sibire, iš Maskvos ir iš St. Peterburgo buvusio Leningrado. Taip pat po vieną atstovą atvyko iš Ukrainos, Moldovos, Estijos ir iš Latvijos. Lenkijos ir Vengrijos lietuviai taip pat atsiuntė savo atstovus. Tik nežinia kodėl šiame seime

nedalyvavo atstovai iš Italijos, Prancūzijos, Švedijos, Austrijos, Olandijos, Venecuelos, Kolumbijos, Naujosios Zelandijos ir taip pat iš naujai susikūrusios lietuvių bendruomenės Singapure.

Didžiausią atstovų grupę sudarė JAV lietuvių bendruomenė su 45 iš galimų 50 atstovų. Po jos sekė Kanada su 14 iš galimų 17. Argentina atsiuntė visus savo 7 atstovus. Brazilija dalyvavo su 4 iš galimų 7 atstovų. Australijai atstovavo tik 2 iš galimų 12, Vokietijai taip pat 2 iš 9. Didžieji Britanijai 2 iš 7, Šveicarijai atsiuntė abu savo atstovus. Po vieną atstovą atsiuntė Belgija, Maskvos ir iš St. Peterburgo buvusio Leningrado. Taip pat po vieną atstovą atvyko iš Ukrainos, Moldovos, Estijos ir iš Latvijos. Lenkijos ir Vengrijos lietuviai taip pat atsiuntė savo atstovus. Tik nežinia kodėl šiame seime

New Yorkui šiame seime atstovavo LB New Yorko apygar-

Rašytojas Antanas Vaičiulaitis. Nuotr. Vytauto Maželio

MIRĖ RAŠYTOJAS ANTANAS VAIČIULAITIS

Washingtono liepos 22 d. rytą mirė Antanas Vaičiulaitis, pirmaujantis lietuvių prozos kritikas, žurnalistas, pedagogas, daugelio knygų autorius. Palaidotas liepos 25 d., šeštadienį.

Velionis buvo gimęs 1906 m. birželio 23 d. Didžiųjų Šelvių kaime, Vilkaviškio valsčiuje ir apskrityje. Pradžios mokyklą pradėjo lankyti Vilkaviškyje, baigė naujai įsteigtoje mokykloje Šelvių kaime. Žiburio gimnaziją Vilkaviškyje baigė 1927 m. Tos gimnazijos paskutinėse klasėse pradėjo rašyti. Lietuvos Universitete Kaune studijas pradėjo 1927 m. Studijavo lituanistiką, prancūzų kalbą, pedagogiką, psichologiją. Studijas dar gilino Grenoblio ir Sorbonos universi-

tetuose, daug keliavo po Europą, susipažino su pasaulinio masto kultūrininkais.

Grįžęs į Kauną, 1934-35 metais mokytojavo jėzuitų gimnazijoje Kaune, 1938-1940 metais dirbo Eltoje ir tuo pačiu metu dėstė lietuvių naująją literatūrą VD Universitete. Taip pat dėstė ir žurnalistiką. 1940 m. kovo mėn. išvyko į Romą, kur dirbo Lietuvos pasiuntinybėje. Lietuvą okupavus sovietams, tų metų gruodžio pradžioje pasitraukė iš pasiuntinybės Romoje ir atvyko į Ameriką.

Marijampolio kolegijoje dėstė 1941-1945 m., 1945-1947 m. redagavo Brooklyne leistą savaitraštį "Ameriką", 1947-1951 m., profesoriavo Scrantono universitete. Nuo 1951 metų dirbo Amerikos Balso lietuviškame skyriuje, kol išėjo į pensiją. Gyveno Bethesda, MD, prie Washingtono, DC.

Gausi kūryba

Antanas Vaičiulaitis kaip rašytojas išaugo iš lietuviškos ir iš Vakarų Europos mokyklų. Jis nemokėjo nei rusų, nei lenkų kalbų. Savo kūrybą plėtojo iš realiz-

(nukelta į 5 psl.)

mo prezidiumą išrinkti: JAV LB Tarybos pirm. Vytautas Kamantas, Rasa Kurienė iš Kanados LB valdybos ir Paulius Mickus, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas.

Priėmus pasiūlytą darbotvarkę su mažom pataisom, buvo sudarytos registracijos mandatu bei balsų skaičiavimo, nominacijų ir nutarimų komisijos. Pirmininkavo: registracijos komisijai — Baniūtė Kronienė, mandatu ir balsų skaičiavimui — dr. Vytautas Majauskas, nominacijų — Vytautas Čuplinskas iš Kanados ir nutarimų — dr. Petras Lukoševičius iš Kanados.

Pradedant seimą, nebuvo apseita be sveikinimo kalbų. Šį kartą jų buvo daug mažiau. Žodžiu sveikino Lietuvos švietimo ir Kultūros ministras Darius Kuolyt, Lietuvos Generalinis Garbės konsulas Chicagoje Voldemaras Kleiza ir dr. Petras Kisielius, tautinių Šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas, kviesdamas visus liepos 5 d. dalyvauti Tautinių Šokių šventėje.

Raštu sveikinimus atsiuntė prezidentas Bush per savo asistentę, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis, Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius, Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjungos pirmininkas Juras Alkis ir Mažosios Lietuvos Rezistencinės Sąjungos pirmininkas Algis Regis.

(nukelta į 2 psl.)

PLB valdybos pasiūlymu į sei-

Devintos tautinių šokių šventės programos vadovė Dalia Dzikienė veda šokių parada. Po jos neša iš Lietuvos atvežtą ir įteiktą šventei dovaną — tautinę juostą. Nuotr. Martyno Vidzbelio

PO VIII PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMO

(atkelta iš 1 psl.)

PLB valdybos pranešimai

Pirmasis pranešimą padarė PLB valdybos pirm. Vytautas Bieliaskas. Jis kalbėjo apie savo valdybos, PLB VII seime išrinktos 1988 metais Toronte, veiklą.

Po pirmininko pranešimo kalbėjo PLB valdybos vicepirmininkė švietimo reikalams Milda Lenkauskienė. Ji pabrėžė, kad ypatingai daug dėmesio buvo skirta Pietų Amerikos kraštų lietuvių švietimui ir tautiniam auklėjimui. Tų kraštų vargo mokykloms ir lietuvių kalbos kursams finansinė parama buvo išrūpinta iš JAV Lietuvių Fondo, o knygomis ir kitomis švietimo priemonėmis pagalba atėjo iš JAV LB Švietimo Tarybos ir iš Kanados LB Švietimo komisijos. Tos daugumoje savaitgalinės mokyklos, veikia Argentinoje, Urugvajuje, Brazilijoje, Kolumbijoje, taip pat Didž. Britanijoje, Škotijoje, Belgijoje, Prancūzijoje, Vokietijoje, Lenkijoje ir net Moldovoje, Sibire bei Altajuje.

Lietuvių Fondo pagalba buvo paremtos ir Punsko mokyklos. PLB Švietimo komisijos prašymu, JAV Lietuvių Fondas skyrė \$105,600 Pietų Amerikos 30 lietuvių jaunimo studijoms Vasario 16 gimnazijoje, o Europos ir Pietų Amerikos lituanistinio švietimo ir tautinio auklėjimo darbam \$24,000.

Milda Lenkauskienė paminėjo ir eilę atliktų kitų darbų, dalyvavimų įvairiose konferencijose, įskaitant ir dalyvavimą PEN klubo konferencijoje Vienoje. Lietuvai atstčius nepriklausomybę, tuoj buvo užmegsti ryšiai su Lietuvos Respublikos Švietimo ir Kultūros ministerija.

Nesiseka sudaryti kartoteką

Toliau dariusi pranešimą PLB valdybos vicepirmininkė kultūros reikalams Irena Lukošė-

Blazdingėlė buvo vienas iš gražiausių šokių Devintoje tautinių šokių šventėje. Nuotr. Martyno Vidzbelio

vičienė pareiškė, kad jos vadovaujama komisija nežiūrėtų ribotų išteklių (per 4 veiklos metus iš finansinių institucijų gauta tik \$5,200), darbo ir gilų vagų išvedė išseivijos gyvenime.

Šalia anksčiau paminėtų penkių lietuviškų pasakų vaizduojamoms vaikams išleidimo, buvo suorganizuota kilnojama tautodailės paroda, kurios eksponatai yra Kanados Muziejaus archyvo globoje. Šis projektas dar nėra užbaigtas, kad tikėtų keliauti po visas šalis, demonstruojant lietuvišką tautodailę kitataučiams.

Lukoševičienė skundėsi, kad jos kadencijos metu, net du kar-

tus buvo kėiptasi į kraštų LB vienetus, prašant suregistruoti kultūrininkus, kultūrinius vienetus, surinkti ir sudaryti sąrašus mūsų kultūrinių turtų, vaizdajuosčių, filmų, meno kūrinių, tautodailės objektų ar vertybių. Tačiau į šios kartotekos sudarymą mažai atgarsio sulaukta, ypač iš didesnių vietovių, kur tų kultūrinių vertybių buvo ir dar šiek tiek yra, bet pamažu eina į užmarštį.

Daug padeda Sąjūdžiui

Eugenijus Čuplinskas, PLB valdybos vicepirmininkas visuomeniniams reikalams, pareiškė,

LIETUVIŲ FONDAS PASKIRSTĖ PELNĄ

Mūsų neišsenkamas lešų šaltinis — Lietuvių Fondas baigė skirstyti savo metinį pelną įvairioms lietuvių organizacijoms ir asmenims. Platesnei informacijai apie pelno paskirstymą buvo suauktas spaudoje ir radijo darbuotojų susirinkimas-vakarienė Seklyčioje birželio 24 d. Dalyvavo apie pusantrą tuzino svečių.

Pasistiprinus skoningai paruošta vakariene, programą pradėjo ir jai vadovavo naujasis Spaudos komisijos pirm. dr. Kazys Ambrozaitis, nes buvęs ilgametis pirm. Antanas Juodvalkis iš tų pareigų pasitraukė. Savo įžanginiame žodyje pirm. K. Ambranzaitis išskėlė spaudoje ir radijo programose teikiamos informacijos svarbą ir reikšmę. „Nes jų dėka Lietuvių Fondas susilaukė 6,600 narių, kurie suaukėjo 6,152,309 dol. Tai imponuojanti suma, tuo gali didžiuotis mūsų išseivija“. Iš tos sumos palikimai sudaro 2,175,648 dol., o šių metų palikimų suma siekia 140,408 dol. Iš viso nuo įsikūrimo gauta pelno 3,343,381 dol., kurie buvo paskirstyti lietuviškiems reikalams.

L.F. Tarybos pirm. Povilas Kilius reikė padėką spaudos ir radijo atstovams už Lietuvių Fondui skiriamą dėmesį. Savo kalboje jis išskėlė kai kuriuos įdomesnius faktus, būtent, kad sumažėjo lietuvių studentų prašymai stipendijoms iš JAV, nes tegauta 16 — patenkinta 10 prašymų. Daugiausia prašytojų iš Lietuvos — 83, patenkinta 50.

Toliau apie pelno paskirstymą smulkiau apyskaitą pateikė tos komisijos pirm. Marija Remienė. Pelną skirstymo komisiją sudarė L. F. atstovai: M. Remienė — pirm., Stasys Baras, Daina Kojelytė ir antrininkas Vaclovas Momkus; LB atstovai: Vytas Narutis — sekretorius, Kęstutis Sučinskas, Vytautas Kamantas ir antrininkė Ramunė Kubiliūtė. Turėta iš viso 3 posėdžiai, kur stebėtojais dalyvavo ir Tarybos pirm. P. Kilius, Valdybos pirm. Algirdas Ostis, Garbės komiteto pirm. dr. Ant. Razma ir protokolių rašytoja Alė Steponavičienė. Šiais metais būta mažiau pelno, tad paskirstymui teko 250,000 dol., priedo iš buvusio nepaskirstyto pelno 5,000 dol. tad iš viso paskirstyta 255,795 dol. suma.

ATKURTI LIETUVOS IR ŠV. SOSTO SANTYKIAI

(atkelta iš 1 psl.)

Vos atstačius nepriklausomybę, Lietuvos valstybė atkūrė okupacinio režimo tiek ilgai neigtą laisvę išpažinti savo religinį tikėjimą be jokių varžymų bei apribojimų. Mūsų valstybėje gerai žinoma, kad tikėjimas į Dievą įgalina sukurti tikrai žmogišką, teisingą ir solidarų gyvenimą bei visuomenę.

Lietuvoje atsigauja vienuolijos, atsikuria katalikiškos organizacijos, tikiama vėl dėstoma mokyklose, vėl pasirodo katalikiška spauda, gražinama bažnytinė nuosavybė. Reikia užgydyti dar daug praėityje mums padarytų žaizdų, bet lietuvių tauta pasitiki savo jėgomis ir tarptautine parama. Ypač ji tikisi, kad Jūsų Šventenybė ir toliau seks jos likimą ir laimins jos siekius religiška, morališkai bei ekonomiškai at-

kad jis tik dar neseniai perėmė šį postą iš Algimanto Gurecko, jam perėjus dirbti į Lietuvos misiją prie Jungtinių Tautų. Todėl jis pasiūlė seimui įvertinti Gurecko pranešimą, pateiktą ir išdalintą seimo atstovams raštu.

A. Gurecko pranešimas, apimęs 11 mašinėlė rašytų puslapių buvo išsamus, palietęs detalai PLB visuomeninės ir politinės veiklos sritis.

Per tuos ketverius metus buvo daug kovota už Lietuvos laisvę ir jos nepriklausomybės atstatymą. Kai valdyba pradėjo savo darbą, Lietuva dar buvo Sovietų Sąjungos žynplėšė ir nebuvo aišku ar tik gimęs Sąjūdis bus pajėgus praskinti kelią į laisvę.

(Bus daugiau)

gimti.

Aukščiausiosios Tarybos Pirmininkas Vytautas Landsbergis, kuris su dėkingumu prisimena susitikimą su Jūsų Šventenybe Vatikane pernai metais, man padėdė išreikšti jo didžiausios pagarbos jausmus, pasigėrėjimą Jūsų nenuilstama veikla ir dėkingumą už Jūsų rūpinimąsi Lietuva. Respublikos ir tautos vardu

Pirmininkas mane taip pat įgaliojo perduoti Jūsų Šventenybei nuoširdų kvietimą aplankyti Lietuvą.

Perimdamas savo pareigas, drįstu tikėtis, kad Jūsų Šventenybė maloniai parems mano įsipareigojimą stiprinti ir plėtoti šimtus metų trunkančius Lietuvos ir Šventojo Sosto ryšius.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas patarnauja teisniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West-St., Simsbury, Conn. 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84 - 02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Sutelkia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visoje miesto dalyse. Tel. 296 - 2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. Laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344 - 5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, Fla., 33706. 813 360 - 5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, Fla. 33707. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Istaiga veikia naujajai vietai — OHLERT-RUGIERE, Inc., 89 - 11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847 - 4477). Istaigai kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

GYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821 - 6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas priinama kaina.

SIDABRINIO VAPPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams turtai. Dalia Radziūnas, sav. — 43 - 04 Junction Blvd., Carona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779 - 5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIO PROGRAMA "AUŠRA". WICN-FM 90.5 Worcester, MASS. Sekmdieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501, T. 508 753 - 7232.

NEW YORK - NEW JERSEY - Laisvės Žiburys, sekmdieniais 9 - 10 val. ryto WNWK 105.9 FM. Romas Kezys, 217 - 25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428 - 4552. FAX 718 769 - 3302.

KOLODNY & KOLODNY: Virginija Kolodny, Lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 349 - 7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomavimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmdieniais nuo 2 iki 3 v. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba, iš tos pačios stoties girdima irgi sekmdieniais nuo 1 iki 2 v. popiet. Dr. J. J. Stukas — direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060. Tel. 2 908 753 - 5626

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 - 962 - 5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMI PRISTATOMI J VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS, N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282 326 - 3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

VYTIŠ

KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351

FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —**Spauda iš Lietuvos**

Amerikos lietuvius pasiekia šiek tiek spaudos iš Lietuvos. Jau tik pavarčius, ji labai skiriasi savo iššore, savo išdėstymu ne tik nuo išsivijos spaudos, bet ir nuo Europos spaudos. Jokio laikraščio ar žurnalo negali parodyti kokiam kitos tautos žmogui, dar labiau tokiam, kuris šį tą nusimano apie spaudą.

Reikia suprasti Lietuvoje dirbančius laikraščio redaktorių, spaustuvės technikus. Jie dirbo kietojo režimo metais. Visi diktatūriniai režimai yra panašūs. Tiek viena partija, tiek vienas asmuo nieko daugiau nemato, tik save. Pavaldiniams bereikia tik atspėti ką jų viršininkas galvoja ir daryti taip, kaip jis nori. Tada būsi sotus ir turėsi geresnį butą, o gal net ir labai gerą.

Sovietų Sąjunga atmetė visa, kas subrendo ir reiškėsi Vakaruose. Tai buvo jiems supuvusi kapitalistinė kultūra. Atmetus reikia kurti savo. O kaip žmogus gali sukurti, kad jis tos srities visai nepažįsta, nežino pagrindinių elementų. Taip sovietinis žmogus, aukštas partijos pareigūnas, atmetė vakariečių žurnalizmą ir sukūrė savo. Jam visai nesvarbu, kad tai primityvu, absurdiška. Taip nori partija. O ji viską žino, ir jos norai geri. Tik pamėgink pasipriešinti.

Taip ir įdiegė laikraščiams, žurnalams vadinajamajį sovietinį stilių. Jis yra primestas iš viršaus. Užaugusios kartos automatiškai pasisavino, negalvodamos, ar tai gerai, ar ne. Nežino ir kodėl taip daro.

Čia ir yra didelis sovietinio auklėjimo laimėjimas — išvedė mus iš tikro žurnalizmo, sugadino mūsų pažituras ir kalbos bei žurnalizmo skonį. Sovietai to ir norėjo ir nori, kad lietuviai būtų lyg kokie vergai, neišsilavinę, be

skonio, kad greičiau pražūtų sovietiniame katile.

Pirmiausia vakariečius šokiruoją klišės ir parašai po jomis. Metai iš metų taip daroma, kas toje klišeje vaizduojama neparaso. Parašo tik kas fotografavo. Štai žmogus atsiverti laikraštį arba žurnalą, pirmiausia pamatai iliustracijas, klišes, pažiūri, ką jos reiškia. O čia nėra parašo. Gali tai reikšti straipsnio autorių, gali reikšti ir aprašomą žmogų, o gali būti ir net pašalinė klišė. Skaitytojas jau turi nerintis ir žiūrėti, spėti, kas čia yra. Ir perskaitęs nežina, kam taikoma ta iliustracija. Panašiai yra ir su "reprezentaciniu" žurnalu "Lietuva".

Kiek teko matyti, taip elgiasi visa Lietuvoje leidžiama spauda.

Išvada — spauda nesiskaito su skaitytoju. Jį laiko antroje vietoje. Tikrumoje juk skaitytojas yra svarbiausias, jam leidžiamas laikraštis, tai kodėl nepaisyti jo pagėdavimų, kad jam iliustracijos būtų aiškios, suprantamos. Teko skaityti straipsnį apie tuos, kurie slapstėsi nuo išvežimo. Yra nuotraukos, bet ką jos reiškia nežinia: ar išvežtuosius, ar žmones, kurie globojo, ar šiaip kokius kaimynus?

Žinia, tokiam stiliuje redaguoti yra kur kas lengviau. Amerikoje didieji laikraščiai turi specialius žurnalistus kurie rašo tik parašus po iliustracijom. Reikalaujama, kad eilutė būtų pilna. Jei nepilna, tai kad būtų centruota.

Gal sunku tai suprasti, bet reikia pagalvoti, kad skaitytojai jau nebėra uniformuota bendruomenė. Jie — skirtingi individai, ir juos reikia gerbti, prie jų taikintis, kad jie laikraščio neatsisakytų.

Ką reiškia klišės, iliustracijos?

Š. m. birželio-liepos mėnesiais Šiaurės Amerikos žemyno lietuvius lanko Lietuvos Valstybės Muziejaus direktorius Henrikas Paulauskas. Jo viešnagės misija yra rinkti lietuvių išsivijos kultūrines vertybes, jos veiklos istorinę medžiagą ir ją nugabenti į Lietuvą, kad tauta pagaliau susipažintų su išsivijos dvasia ir jos istorija, nuo kurios

Reikia surašyti paprastai ir aiškiai, išspausdinti ne tuo pačiu šriftu, Paprastai spausdiname juodesnėm raidėm, parašas dedamas prie klišės, o ne kažkur toli. Kaip daroma meno knygoje, kažkur galė surašomi pavėkslų pavadinimai, nors autoriaus pavardė kartais įrašoma. Jei rašoma autorius-dailininkas, tai bereikia tik kūrinių pavadinimo.

Spauda techniškai dar tikrai nepajėgia atspausdinti juodai. Visas išeina pilkais. Spalvotos iliustracijos irgi neturi tvirtos ryškios spalvos. Tai didelis trūkumas, bet ką padaryti, reikia ir tuo verstis ir laukti geresnių dienų, geresnio žurnalizmo ir jo technikos įsivainavimo, geresnės kokybės darbų. Pastangų daug dedama, sulaužiama labai jau sudėtingai ir mandriai. Toks lauzymas rimtai spaudai dažnai netinka. Tokį suskaldytą, apkrautą lauzymą vartoja tik vadinamoji pigioji, arba bulvarinė spauda.

Visa tai rašome todėl, kad čia ne vienas redakciją klausė, kodėl Lietuvoje taip daro, ką tai reiškia? Gal tie žodžiai pasiekė jus, gal jie supras. O gal ir nepasiekė, ir nesupras. Tačiau nebus priekaišto, kad niekas apie tai nerašė, nematė ir neįspėjo.

"AUKSO SKRYNIA" IŠKELIAUJA Į LIETUVĄ

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

buvo penkis dešimtmečius atskirta.

Muziejų įkūrė Lietuvos Kultūros ministerija Vilniuje, Studentų g. 8, ir jau turi keturis skyrius, kuriuose yra nagrinėjama ir atvaizduojama Lietuvos naujųjų laikų istorija, pradedant 1918 metais ir baigiant šia diena. Vienas skyrius vaizduoja nepriklausomos Lietuvos laikotarpį tarp 1918-1940 metų; antrame nagrinėjamas bolševikinis genocidas ir rezistencija; trečias skyrius skirtas užsienyje gyvenančių lietuvių istorijai; ketvirtasis apima naują Lietuvos atgimimą, Sąjūdžio įkūrimą ir nepriklausomybės paskelbimą 1990 metų kovo 11 dieną.

Taip pat yra įrengta nuolatinė ekspozicija, kurioje akivaizdžiai atvaizduojami tragiškieji sausio 13 dienos ir Medininkų muštinės įvykiai bei yra surinktos žuvusių didvyrių relikvijos. Šiuo metu vyksta VLIKo paroda. Rugsėjo mėnesį bus paroda apie disidentus, o spalio mėnesio paroda bus skiriama Amerikos lietuviams. Planuojami dideli projektai ateinančioms metams.

Atvykęs pas savo tetą į Montrealį, direktorius Paulauskas aplankė Kanados lietuvių ir pas juos įsigijo didoką kiekį eksponatų, jų tarpe ponų Baltuonių turtinę 120 medžio skulptūrų kolekciją, su Kanados karo aviacijos lakūnu Leonu Šimonėliu užrašytus pokalbius apie karinius skrydžius ir dokumentus įrodančius apie lietuvių dalyva-

vimą demokratijų laimėjimuose. Pas Juozą Skučą jis gavo vertingą 1906 metais Montrealyje veikusios DLK Vytauto Draugijos archyvą.

Atvykęs į Ameriką jis pirma apsisistojo Los Angeles. Ten sutiko savo jaunystės draugą Vytautą Černių, Lietuvos generolo Jono Černiaus sūnų. Vytautas jam perleido savo tėvo asmeniškus dokumentus ir rankraščių kopijas. Vytautas Plukas jam perleido senas lietuviškas plokšteles. Audėja, liaudies meistrė Julija Šlapelytė atidavė savo brolio, chorų organizatoriaus Amerikoje, senas nuotraukas ir dokumentus apie garsią Šlapelių giminę. Čia jis susipažino ir su keliais lietuvišiais veikėjais, su konsulu Čekanausku ir aplankė žurnalistę Rūtą Sakiene. Jo viešnagė matomai persekiojo gamtos jėgos, nes jo buvimo Los Angeles metu įvyko žemės drebėjimas, Chicagoje uraganas, o jo viešnagės metų Clevelande siautė viesulai.

Chicagoje dr. Jonas Račkuskas jam aprodė lietuvių studijų archyvą, muziejų ir jį nudžiuginęs, pasiūlydamas savo pastogėn priimti muziejaus darbuotoją, kad jis turėtų progą padirbėti su Amerikos lietuvišiais archyvų ir muziejinių vertybių srityje.

Lydimas Pilypo Naručio, direktorius Paulauskas aplankė Balzeko muziejų ir "Draugo" redakciją. Gražina Musteikienė, buv. Lietuvos krašto apsaugos Kazio Musteikio našlė, Lietuvos muziejui patikėjo savo vyro dokumentus, jo Lietuvos pasą ir mokslo pažymėjimus.

Svečias dalyvavo PLB seime ir džiaugėsi, kad pirmą kartą seime dalyvauja lietuviai iš Maskvos, Sibiro, Ukrainos, Moldavos, Lenkijos ir iš kitų kraštų. Jis gerėjosi tautinių šokių švente ir po jos išvyko į Clevelandą. Jį autobusų stotyje pasitiko Ingrida Bublienė, kurios namuose jis apsisistojo. Jo pirmas vizitas buvo pas Čiurlionio ansamblio kanklių vadovę ir ansamblio įkūrėją, a.a. Alfonso Mikulskio našlę Oną Mikulskienę, kurios namuose yra sukrautas milžiniškas ansamblio veiklos ir jos vyro raštų archyvas. Paulauskas yra įsitikinęs, kad ir Lietuvoje joks meno kolektyvas neturi tokio kruopščiai surinkto archyvo.

Onai Mikulskienei priklauso padėka ir pagarba už ištvermę ir nepaprastą pasiaukojimą, atliekant šį darbą, nes toji medžiaga apima visą ansamblio istoriją nuo jo įkūrimo Vilniuje 1940 metų sausio 15 dieną.

1944 metų vasarą, artėjant antrajai raudonosios kariuomenės bangai, ansamblis iš Lietuvos pasitraukė ir savo veiklą be pritraukos tęsė Austrijoje, Vokietijoje ir pagaliai Amerikoje. Čiurlionio ansamblis su dideliu pasisekimu gastroliavo visuose dideliuose Amerikos žemyno miestuose, garsiose koncertų salėse, tarptautinėse parodose bei Pietų Amerikoje.

Ansamblio įkūrėju Alfonso Mikulskiui 1983 metų rudenį iškeliavus į amžinybę, ansamblio meno vadovo pareigas perėmė ilgametis koncertmeisteris Rytas Babickas, kurį 1987 metų pradžioje taip pat pavilijo vadaovę muzikos daktaras Bronius Kazėnas dėl kitų profesinių įsipareigojimų iš pareigų pasitraukė.

Artinantis ansamblio veiklos aukšniajam jubiliejui, jis liko be vadovo. Ansamblio energingas pirmininkas Vladas Plečkaitis nutarė Lietuvoje ieškoti dirigento, kuris pajęgtų ir norėtų ansambliui paruošti dainų šventei, aukšniajam jubiliejui ir gastroliavimui Lietuvoje. Jo pastangų išvadoje 1989 metų rudenį į Clevelandą atvyko Klaipėdos konservatorijos profesorius dirigentas ir kompozitorius Gediminas Purlys. Prasidėjo naujas ansamblio žydėjimo laikotarpis, apvai-

(nukelta į 5 psl.)

Chicagos "Lituanicos" vyrų pirmoji futbolo komanda, kuri pirmąja Chicagos ir apylinkių aukščiausioje futbolo lygoje. Nuotr. Ed. Šulaciū

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

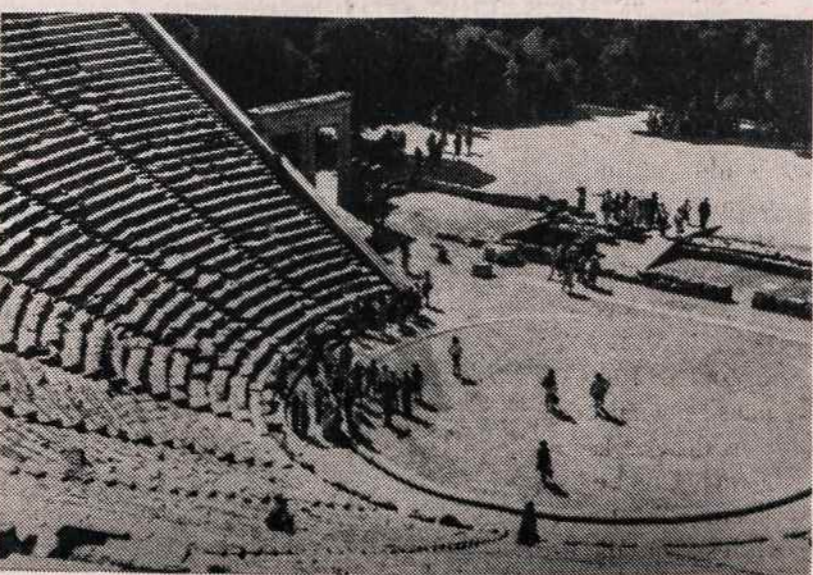
56

Apolonas pažada Orestes'ui jo niekad neapleisti. Jis sugėdina Furijas ir pamoko Orestes eiti į Atėnus ieškoti Atėnos pagalbos, kad išgelbėtų nuo Furijų. Hermes išveda Orestes, o Klytemnestros siela pasirodo ir priekaištauja Furijoms už apsileidimą.

Furijų choras apgailestauja Orestes pabėgimą, priekaištauja Apolonui ir pažada, kad Orestes pabėgti neleis. Apolonas išvaro Furijas iš šventyklos, o jos teisinasi, įspėdamos Apoloną, kad jis gina žmogų, nužudžiusį savo motiną. Apolonas Furijoms atsako, kad Klytemnestra buvo verta mirties, nes nužudė savo vyrą.

Sekantis veiksmas vyksta Atėnuose. Orestes glaudžiasi prie Atėnos statulos prie jos šventyklos ir prašo išgelbėti. Pasirodo Furijų choras, pastebi Orestes ir prisiekia jam atkeršyti. Orestes vėl malduoja Atėną jam padėti, teigdamas, kad jis jau gana kentėjo už savo nusikal-

timą. Furijos primena savo pareigą bausti už žmogžudystę, skundžiasi dėl Apolono trukdymų joms atlikti Likimo duotą uždavinį. Pasirodo Atėna ir sužino iš Furijų, kad Orestes nužudė savo motiną. Orestes prisipažįsta, bet teigia, kad nužudė Klytemnestrą Apolono

Epidaurus: teatras ir scena. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

įsakymu. Atėna nusprendžia, kad abi pusės turi teisybės, ir bylą reikia spręsti teisme.

Atėna atveda dvylika Atėnų piliečių, kurie sudaro prisiekusiųjų teismą. Apolonas yra Orestes gynėjas, o Furijos — kaltintojos. Orestes prisipažįsta nužudęs motiną Apolono įsakymu. O pastarasis gina Orestes, pareikšdamas, kad jo įsakymas, duotas Orestes, turėjo Dzeuso pritarimą. Kyla ginčas: kas labiau nusikalsta — ar žmona, nužudydama vyrą, ar sūnus nužudydamas motiną? Atėna įpareigoja prisiekusiųjų teismą nuspręsti. Prisiekusiųjų teismas pasidalina: šeši prieš šešis! Atėna nusprendžia, balsuodama Orestes išteisingi. Orestes dėkoja su

džiaugsmu Atėnai ir pažada amžiną draugystę Atėnams.

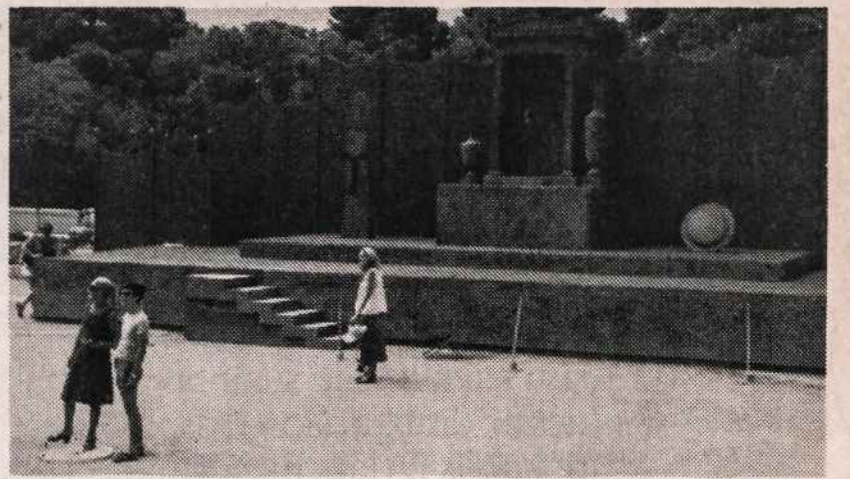
Furijų choras ima dejuoti, bet Atėna jas nuramina, sakydama, kad Dzeusas ir jo teisingumas turėjo viršų ir pažadėdamas joms naujus namus ir didelę pagarbą Atėnuose. Atėna jas perkalba ir duoda joms naują vardą Eumenides — Gerosios.

"Oresteia", akimis perbėgta mikėniečių šalyje, daro gilų įspūdį. Piktą sukelti piktą, nusikaltilimas gindo kitą nusikaltilimą, kerštas veda į kerštas... Nekaltieji kenčia su kaltaisiais. Kančia moko žmones išminties. Grubi jėga ir kerštas negydo žmogaus; išmintis ir pasigailėjimas gydo visuomenę.

Naufliano uoste prie Argolio įlankos

Pietūs mums paruošti valgykloje prie Naufliano uosto. Esame laukiami... Vietų apstu. Rađ stalą dviem, atsėdėdamė pietų atgavai. Vėjukas nuo įlankos, malonus valgių kvapas ir kalbų mišinys, — kiekvienas stolas kalba savo kalba, — duoda pirmiesiems pietums kelionėje po klasišingą Graikiją, perdėm savitą foną.

Nauflianas — nedidelis miestas su senu uostu, kurį kadaise buvo įsitaisę finikiečiai, o dabar juo naudojasi turistų jachtos ir

Epidaurus: teatro scena ir vieta veikėjui (baltas skritulys po merginos kojomis). Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

burliaviai. Atokiau nuo krašto matyti maža Burdzi salelė su venecijiečių statyta pilim. Venecijiečiai pilį statė uostui ginti, turkai ją pavertė mirčiai pašmerkųjų kalėjimu, o nūdien ten yra šaunus viešbutis turistams. Uosto pietryčių šone dunkso Naufliano akropolis su kita venecijiečių pilimi ir turkų fortu. Gidė juokauja ir ragina lipti. Sako, yra laiptai su 857 pakopomis!

Neuflianas buvo pirmoji laisvos Graikijos sostinė. Kovos tarp venecijiečių ir turkų — svetimųjų jungas buvo nualinęs Graikiją. 1821 m. graikai pradėjo kovą už laisvę.

Šilalės gimnazijoje pasaulinės literatūros pamokose mokytojas Kostas Doveika buvo mūsų gimnazistų supažindinęs su angly

rašytojų Byronu, graikų laisvės kovų dalyviu. Graikai ir nūdien juo didžiuojasi ir daugelyje vietų tai primena paminklinėmis lentelėmis. Tokių lentelę turi ir Nauflianas. Vaziuojant per Nauflioną, gidė pasakoja apie 1830-uosius metus, — Graikija tapo savivaldi karalystė su princu Otonu iš Bavarijos soste. "Atsiuntis mums karalių vokiečių", — baigia gidė pasakojimą apie Nauflioną.

Pakeliui į Epidaurus teatrą...

I teatrą einama, o mes vaziuojame. Epidaurus yra laikoma "hieron" — šventą vieta. Mat čia buvo garbinamas sveikatos dievas Asklepijus. Kelias į Epidaurus vingiuoja per Argolio kalnus.

(Bus daugiau)

Būti kartu su jais dabar žymiai lengviau.

Naudojant AT&T dabar galite tiesioginiai skambinti į bet kurią iš šių penkiolikos nepriklausomų respublikų pasikalbėti su artimaisiais.

Dabar nebereikės skambinti operatoriui kai norėsite sužinoti, kaip laikosi giminės ar draugai šiose respublikose. Kad Jūsų pokalbis įvyktų, tik surinkite 14 skaičių. Lengva ir paprasta, ir dar pigiau kainuoja. AT&T šiuo patarnavimu aprūpina daugiau kaip 2,000 miestų šiuose kraštuose.

Žinoma, tebegalite skambinti 24 valandas per dieną AT&T operatoriams kurie Jums padės susiršti ar suteiks bet kokią pageidaujamą paslaugą. Reikalui esant,

KAIP TIESIOGINIAI SKAMBINTI

Skambinkite 011-7 + Miesto kodą +
Asmens telefono numerį

RESPUBLIKA	MIESTAS	MIESTO KODAS
LIETUVA	Kaunas	0127
LIETUVA	Klaipėda	01261
LIETUVA	Panevėžys	01254
LIETUVA	Siauliai	01214
LIETUVA	Vilnius	0122
ARMENIJA	Jerevanas	885
AZERBAIDŽANAS	Baku	8922
BALTARUSIJA	Minskas	0172
ESTIJA	Talinas	0142
GRUZIJA	Tbilisi	8832
KAZACHSTANAS	Alma-Ata	3372
KIRGIZIJA	Pištekas	3312
LATVIJA	Riga	0132
MOLDOVA	Kišiniovas	0422
RUSIJA	Maskva	095
TADŽIKISTANAS	Dušanbė	3772
TURKMENIJA	Ašchabadas	3632
UKRAINA	Kievas	044
UZBEKIJA	Taškentas	3712

Galite nemokamai skambinti AT&T operatoriui
1 800 874-4000, vidinis kodas 121, norint sužinoti
kitų miestų kodus, kurių nėra šiame sąraše.

patarnavimus suteiks operatoriai mokantys virš 140 kalbų bei dialektų.

Jei norėtumėte daugiau žinių kaip įsijungti į AT&T tinklą ar apie mūsų tiesioginio susiskambinimo patarnavimą bei konkuruojančias kainas, prašome skambinti Jums nemokamu numeriu: **1 800 374-4000** ir paprašykite vidinio **kodo 121**.

O dabar, paskambinkite į namus. Ten tiek daug artimųjų mielai pasikalbėtų su Jumis.

AR JAV "IŠSAPNUOTA" KOMANDA GALI PRALAIMĖTI?

Besiantinant olimpinį žaidynių varžyboms, ypatingą dėmesį gavo amerikiečių krepšinio rinktinė, sudaryta iš NBA profesionalų lygos žvaigždžių. Kiekvienas JAV komandos žaidikas yra garsenybė krepšinio pasaulyje ir, išskyrus vieną pradžioką, visų atlyginimai siekia milijonus dolerių.

Amerikos kontinento kvalifikaciniam turnyre JAV milijonieriai be pasigailėjimo supylė visus varžovus nuo 38 iki 79 taškų skirtumu. Be abejo, jie atvyko į Barceloną su demonstratyviu pasitikėjimu ir niekas nesitiki, kad "išsapnuotoji" komanda pralaimėtų bent vienas rungtynes. Net vyrą nuomonė, kad amerikiečiams reikia iš anksto atiduoti aukso medalį, o kiti tegul pešasi dėl bronzos ir sidabro.

Liepos 22-ą "Sports Illustrated" žurnalas specialioj olimpinę žaidynių apžvalgą išspausdino straipsnį, kuriame gvildinama mintis, ar JAV gali Barcelonoje pralaimėti. Autorius išvedžioja, kad tai yra tiesiog neįmanoma, todėl jis imasi dėstyti komiškas situacijas, kurių pasekmėje amerikiečiai galėtų suklupti.

Viena situacija sukasi apie tai, kad kai kurie JAV žaidikai, užsiėmę labai mėgiamo golfo žaidimu, gali pavoluoti į rungtynes ir paskutiniu momentu pralaimėti vieno taško skirtumu. Kitų situacijų priešininkų komanda apsiginkluotų foto aparatais ir tiek blykčiotų lempučių JAV

žaidikams, kad tie tiesiog apakty... Trečiojo situacijoj dalis amerikiečių baigminių rungtynių išvakarėse naktiniame klube pasigertų, susumuštų ir papultų į dauboklę. Kol juos iš ten išlaisvintų, priešininkai jau turėtų taškų persvarą ir JAV pralaimėtų (tikta) vieno taško skirtumu.

Iđomiausia šių fantazijų dalis yra ta, kad kiekvienoj situacijoj laimėtojai prieš JAV komandą būtų ne kas kitas, kaip Lietuva. Peršasi mintis, kad straipsnio autorius, nors su nepikta pašaipą, pamini Lietuvos komandą, tikta fiktyvių situacijų šviesoje. Atrodo kad tas faktas, jog Lietuva, kvalifikuodamasi stipriausių Europos komandų varžybose, nepralaimėjo nei vienų rungtynių, autoriui nesudaro jokio įspūdzio. Tas pastebima ir kitų Amerikos laikraščių sporto skyriuose. Belieka tik mūsų vyrams palinkėti, kad ryžtingai kovodami, pasiektų varžybų baigmę ir, susitikę su "išsapnuotos" komandos galūnais, prieš juos tikrai laimėtų ir nebūtina tikta komiškos situacijos dėka.

Tam pačiam žurnale galim olimpinę žaidynių sąrašą paminti Romas Ubartas ir Vaclavas Kidikas, kaip kandidatai į aukso ir bronzos medalius disko metime. Latviams duodama galimybė medalius laimėti vieno žmogaus kanojos irklavime ir dviračių sprinte. Estams — imtynėse, buriavime ir moterų dviračių lenktynėse. Vyrų krepšinio sidabro medalio laimėtoju pranašaujama Lietuva.

Alg. Š.

MIRĖ RAŠYTOJAS ANTANAS VAIČIULAITIS

(atkelta iš 1 psl.)

mo, iš estetizmo, ieškodamas kuo taiklesnio žodžio, aiškaus charakterio apibrėžimo. Jis mintis dėstė pamažu, labai tiksliai, išvystydamas klasikinį realizmą.

Rašyti jį skatino forminis džiaugsmas, idėjinis paprastumas. Patrukdavo jo kūrybinį dėmesį dažniausiai smulkmenos, maži nuotykiai, rami gyvenimo slinktis, kurią jis aprašydavo lyg koks auksakalys graveris. Džiugino jį ir žvirblio čirškėjimas, ir žiogo cirpimas, ir jiems rado ryškų veidą.

Velionis buvo stilistas, ieškodamas ne tik stiliaus vaizdingumo, bet ir paprastumo, sklandumo. Kaip stilistas jis buvo labiausiai vertinamas gimnazijose, universitetuose. Jo kūrybos tekstai būdavo parenkami įvairiems egzaminų klausimams, pratimams

Šalia ramaus, tikslaus vaizdavimo jo stiliuje sutinkame jam būdingą humorą. Humoru yra pagrįstos ištisos novelės. Kaip kalbėdamas jis mėgo išdaigas, grotėskas, taip ir rašydamas jis šypojos su savo aprašomais veikėjais.

Svarbiausi raštai

Rašė jis ir poeziją nuo pat savo kūrybos pradžios, bet vėliau įsistvirtino prozoje. Išleido šias prozos knygas: "Vakaras sargo namelyje" 1932, "Vidudienis kaimo smuklėje" 1933, "Mūsų mažoji sesuo" 1936, "Valentina" 1936 (bene didžiausias jo kūrybos darbas), "Pelkių takas" 1939, "Kur bakužė samanota" 1947, "Paskojimai" 1955, "Auksinė kurdė" 1957, "Gluosnių daina", 1966, "Vidurnaktis prie Šelmenos". Eilėraščių knyga — "Ir

"AUKSO SKRYNIA" IŠKELIAUJA Į LIETUVĄ

(atkelta iš 3 psl.)

nikuotas išsvajota kelionė į Lietuvą... Taip baigiasi ilga, garbinga ir nuostabi turtinga ansamblio istorija, kuriai nevalia pražūti, išsaugojus jo veiklos archyvus. Ona Mikulskienė, archyvo kūrėja ir globėja, archyvą vadina "Aukso skrynja".

Ansamblio pirmininkui ir valdybai pritariant, Henrikas Paulauskas sunkiai vargo, išsiuntimui pakuodamas albumus, paveikslus ir muzikos instrumentus, kurie yra ansamblio nuosavybė, globojama Onos Mikulskienės. Ansamblio archyvo persiuntimą į Lietuvą apmokės savo lėšomis. Muziejaus direktorius Henrikas Paulauskas raštu įsipareigojo, kad muziejaus dės pastangas archyvą profesionaliai sutvarkyti, jį pavadino "Čiurlionio fondu", ir 1993 metų gegužės mėnesį jį išstatyti ekspozicijų salėje. Juo galės naudo-

tis muzikologai, istorikai ir spaudos atstovai.

Archyvas turi ne vien istorišką reikšmę, bet yra konkretus užsienio lietuvių dviasios gyvastigumo ir meilės savo tautos kultūrinėms vertybėms bei nepalaužiančios kovos prieš sovietinę okupaciją ir už Lietuvos valstybės atstatymą įrodymas. Archyvo perdavimo aktas buvo patvirtintas trim parašais: jo įkūrėjos ir saugotojos Onos Mikulskienės, Ansamblio pirmininko Vlodo Pečkaičio ir Muziejaus direktoriaus Henriko Paulausko.

Į Lietuvą grįžta ansamblio "Aukso skrynja", kaip archyvą sentimentaliai vadina Ona Mikulskienė. Vilniuje gimęs, apkeiliavęs beveik visą žemės rutulį, archyvą pagalba Lietuvos amžinoje sostinėje ansamblio bylos tėvynainiams apie užsienio lietuvių nenutrūkusį ryšį su tėvyne.

Lietuvos olimpinė krepšinio rinktinė, dabar žaidžianti Barcelonoje. Nuotr. Viktoro Ka-počiaus

MUZ. VINCO MAMAČIO 85-to GIMTADIENIO IŠKILMĖS

ALFONSAS NAKAS

Kas yra muzikas Vincas Mamaitis, kur ir kaip jis gyveno, kada ir kokiems chorams dirigavo, kuriose bažnyčiose vargonais grojo, šiame rašiny nekartosis. Labai šiltai, įspūdingai jo gyvenimo kelią "Darbininke" prisiminė Paulius Jurkus (p.j.) (žiūr. 1992, liepos 3, nr. 27), o čia rašančiam kiek anksčiau solenizantų biografiją teko papasakoti "Draugo" skaitytojams. Šiame rašinėly tik glaustai prisiminsiu apie iškilmingą gimtadienio paminėjimą.

atskrido Volungėlė". Kelionių įspūdziai: "Nuo Sirakūzų iki šiaurės elnio" 1937, "Italijos vaizdai" 1949, už kuriuos gavo LRD premiją.

Plačiau reikiškėsi kaip kritikas, pasirašydamas Aug. Raginio slapyvardžiu.

Kaip redaktorius jis plačiausiai pasireiškė redaguodamas kultūros žurnalą — "Aidus. Redagavo dvidešimt metų.

-0-

Paskutiniu metu jis buvo varginamas įvairių ligų. Jo mirtis visai lietuvių tautai yra didelis nuostolis. Tai buvo šviesus, draugiškas intelektualinio tipo rašytojas, vienišas, bet su artimais visada šiltas ir paprastas.

Velionio šeimai — žmonai Jonai ir dukroms su šeimomis reiškiamė gilią užuojautą. (p.j.)

DAILĖS PARODA

Batavia, NY, gyvena lietuvis akių daktaras Denis Mažeika, mums gerai žinomo Lietuvos Vyčių veikėjo Antano Mažeikos jauniausias sūnus. Daktaro žmona yra Audronė. Ji vadovauja jo įstaigai, yra buhalterė, Genesse Memorial ligoninės narė.

Audronė yra ir dailininkė. Daile studijavo tame pačiame Batavia mieste. Gegužės mėn. buvo surengta jos kūrinių paroda. Dalis kūrinių yra sukurta grynai lietuviška tematika. Parodoje buvo išstatytas ir didelis paveikslas "Trakų pilis". Tapo akriklos ir aliejiniais dažais. Dabar mėgina ir akvarelę.

Audronė ir Denis Mažeikai yra pasitęgę daug medicinines pagalbos į Lietuvą — vaistų, aparatūros; adoptavo ir vieną našlaitį iš Lietuvos.

Dailininkė ir jos kūrinių nuotrauką įsidėjo Batavia laikraštis "The Daily News" gegužės 7 d. laidoje. Laikraščio iškarpa apie dailininkę ir jos kūrybą pasiekė ir "Darbininko" redakciją.

"Valio... ilgiausių metų jums, valio"! Tuomet V. Macys su choro komiteto pirmininke Viktorija Dėdinienė sukvatūvinkui įteikė choro dovaną.

Iškilmės įvyko sekmadienį, 1992 liepos 19, tik dviems dienoms iki 85-to gimtadienio belikus. Tą rytą, 11 valandai artėjant rinkoms į Šv. Teresės bažnytelę, į lietuviškas pamaldas. Altoriaus papėdėje, kairėje pusėje, maestro jau sėdėjo prie vargonų. Aš ten jį šešeri metai matau kiekvieną sekmadienį, kiekvieną šventadienį, dar ir per dažnas laidotuves bei retas vestuves. Netoli vargonų į pirmas eiles, jis susisodina "Antrosios jaunystės" chorą. Lygiai taip buvo ir liepos 19. Na, ne visai taip. Tą dieną visi smalsiai dairėmės į vargonų pusę, stengėmės pagauti maestro žvilgsnį...

Jau pamaldų pradžioje klebonas Francis Szczykutowicz'ius paskelbė Mišias aukojas už solenizantą, linkėdamas jam sveikatos ir daugelio gražių ateities metų. Tuos linkėjimus ir daug daugiau klebonas pasakė po evangelijos, sukvatūvinkui skirdamas didelę dalį pamokslu. Tarp kitų giesmių įspynė ir "Panis Angelicus". Šios giesmės pirmąją dalį lietuviškai išgiedojo vyrų trio — Vytas Macys, Albinas Strazdis ir Alfonso Vėlavičius, o visos choras lotyniškai. Vėliau vyrų trio dar sugiedojo "Kad skausmas tau širdį". Visa tai — sukvatūvinko garbei.

Ketvirtą valandą apie 50 kviesių svečių susirinkome į Šv. Teresės parapijos salę, kur puotą sukvatūvinkui surengė žmona Olga Mamaitienė, padedama keletu šeimos draugų. Pastebėjau, kad puotoje dalyvavo beveik visi Mamaičių kaimynai, Ambassador Court g-vės gyventojai, išskyrus porą ligonių bei jų slaugytojų. Taip pat dalyvavo ir beveik visi "Antrosios jaunystės" choro nariai su antrosiomis pusėmis. Iš toli, iš Texaso, į iškilmes atvyko dukterė Judita.

Visos puotos programai vadovavo skardziabalisis, geros orientacijos Klemensas Žukauskas, "Antrosios jaunystės" choro garbės narys, o tik meninės programos vadovu buvo panašų privalumų Vytas Macys. Kai visi prie stalų susėdome, Olga Mamaitienė sukvatūvinką į salę įvedė, maršą grojant. Elena Lukienė prisegė gėlę. Ant kojų pašoko, maršo taktu plodami, jį nulydėjome prie garbės stalo. Įžangos žodyje K. Žukauskas priminė, kad visi džiaugiamės maestro Vincą Mamaitį turėdami savo tarpe ir pakvietė prabilti V. Macį, kuris, savo ruožtu, irgi pasidžiaugė V. Mamaičio asmenybe ir ypač reikiškė choristų dėkingumą už nepailstant jį balši lavinimą, klaidų taisymą. Jo žodžių įkandin nuskambėjo pas mus vis labiau įsipilietiną Broniaus Budriūno sveikinimas:

Visiems staigmeną padarė lietuviškai atlikta daina "Mūs pasaulis nedidus" (ji gerai žinoma Orlando Disney World lankytojams). Staigmena, žinoma, ne daina, o dainininkas. Tai aštuonerių metų vyras Vytukas Reitz, trečios kartos lietuviukas. Gražus jo soprano balselis. Gera lietuviška tartis. Kukli, bet pakankamai drąsi laikysena. O kad visi trys posmai su refrenu gerai išdainuoti, jam truputį padėjo ir šalia atsėdęs senelis Albinas Strazdis. Solistas Vytukas pelnė daugiausia katučių ir "bravo" šauksmų.

Dainą "Lietuva" atliko kvartetas: Onė Adomaitienė, Genė Beleckienė, Alb. Strazdis ir Alf. Vėlavičius. Sekė viso choro dainuojamos trys dainos: "Gimtinės dangus" (muz. Makačino), "Kla-jūni" (žodž. Bernardo Brazdžionio) ir "Ramunėlė". Šią dainą Vincas Mamaitis sukūrė prieš kelis dešimtmečius ir ji plačiai dainuojama pasaulio lietuvių. Po šios dainos vėl kilo didelės ovacijos. Minimas tris dainas choras repetavo maestriui nežinant, Genei Beleckienei vadovaujant. Tai sukvatūvinių puotos siurprizas. G. Beleckienė ir puotoje pianinu akompanavo.

Paskutinis meninės programos dalykas — Anelės Pečkaitienės su įsijautimu ir gera interpretacija, padeklamuotas eilėrašitis "Prisiminimai". Gaile, deklamavimą gerokai trukdė suaktyvėjusi vėsinimo sistema.

Puotos metu ilgiau kalbėjo K. Žukauskas. Jis šį tą užsiminė iš sukvatūvinko biografijos, plačiau skatindamas pasiskaityti "Drauge" bei "Darbininke", nes beveik visi Sunny Hills vieną iš šių laikraščių prenumeruoja. Alf. Vėlavičius sveikino LB apyl. vardu. Feliksas Bočiūnas, artimas Mamaičio kaimynas iš penzūnės, išskaičiavo dar apie tuziną kitų panemuničių, kurie vienoje ar kitoje srity daug pasiekę. Klebonas F. Szczykutowicz, anksčiau prieš valgi pasimeldęs, vėliau, kalbėdamas, kaip visada, suorganizavo tris sveikinimo giesmes: "Happy Birthday", "Ilgiausių metų" ir "Sto lat". Olga Mamaitienė vyrą sveikino proza ir eilėmis, o svečiams išreiškė padėką. Vytautas Beckas sveikino visos kolonijos vardu. Padėką visiems ir už viską išsakė pats Sukvatūvinkas. Gaile, kad kalbėjimams labai trukdė arba visai neveikiantis, arba blogai veikiantis mikrofonas.

Čia rašančiojo, nors nedainuojančio nuomone, atimk iš Sunny Hills lietuvių chorą ir dar LB organizaciją, ir liktume tik paklydę avys. Užtat maestro Vinco Mamaičio vaidmuo čia viena iš svarbiausių.

IŠ VISUR

— Kauno medicinos akademijos senatas chicagiečiui prof. Eugeniumi Gedgaduui suteikė garbės daktaro laipsnį. Tai pirmas ir kol kas vienintelis Kauno medicinos akademijos garbės daktaras.

— Kazys Vilniškis-Vilnis rugpjūčio 6 d. švenčia 85 metų amžiaus sukaktį. Apie sukvatūvinką ateinančios savaitės "Darbininke" bus spausdinamas išsamus Juozo B. Laučkos straipsnis.

— "Draugo" dienraščio gegužinė įvyks rugpjūčio 2 d. tėvų marijonų vienuolyno sodelyje, Chicagoje.

— Buenos Aires - Avellandos "Aušros Vartų" lietuvių parapija, kuriai vadovauja lietuvių marijonai, rugpjūčio 16 dieną minės savo bažnyčios konsekracijos 50 metų sukaktį. Bažnyčią pastatė kun. Jonas Jakaitis, klebonu buvo kun. Kazimieras Vengras. Dabar klebonauja kun. Augustinas Steigvilas, MIC.

— Trisdešimt šeštoji Lietuvos studijų savaitė, rengiama Lietuvių Fronto bičiulių, įvyks Dainavoje rugpjūčio 23-30 dienomis. Kviečiami svečiai ir bičiuliai. Savaitės programoje — paskaitininkai iš JAV, Kanados ir Lietuvos, įvairios diskusijos, vakarinės programos, poilsis prie Spyglio ežeruko. Dar nevalio registruotis ir užsisakyti kambarius šiuo adresu: Jonas Vasaris, 979 Proehl Dr., Barberton, OH 44203. Tel.: 216 644-7411. Registracijos mokestis 15 dol. šeimai.

— Kun. Juozas Margis, MIC, dirbęs pastoracinį darbą Rosario, Argentinoje, lietuvių parapijoje, gegužės 31 d. iškilmingai atšventė 50 metų sukaktį nuo pirmųjų vienuoliškų įžadų.

— Šv. Kazimiero akademijos — Marijos aukštesniosios mokyklos buvusių mokinių draugija Chicagoje įsteigė Seseles Bernardos vardo stipendijų fondą. Sesele šių metų gruodžio 9 d. švęs savo 90 metų amžiaus sukaktį. Ji yra viena iškilniausių Chicago miesto muzikos mokytojų. Muziką ji ir dabar tebedėsto Marijos gimnazijoje.

— Iš Vilniaus gautą nedidelę Kazio Daugėlės dvikalbio 244 psl. foto albumo "Išeiviai iš Lietuvos" siunta. Autografuotą knygą (su persiuntimu) galima užsakyti pas autorių adresu: 58 Ministerial Road, Bedford, NH 03110. Kaina 13 dol.

— "Lietuvos Aidų" radijo programos gegužinė įvyks rugsėjo 13 d., sekmadienį, 12 val. dienos Šaulių salėje, 2417 W. 43rd St., Chicagoje. Gros Ramanausko orkestras, bus daug įvairaus maisto ir dovanų paskirstymas. Jei kas gali, kviečiamas atnešti dovanų laimės šuliniui.

— Ieškomos Julija, Onutė, Anelė ir Amelė Idikaukaitės, kurių tėvai prieš I karą atvyko į Ameriką ir gyveno New Yorke ar gretimose vietose. Onutė buvo ištekėjusi už Beržinsko. Nežinoma, ar kitos seserys buvo ištekėjusios. Kas žinotų apie Idikaukaites, jų vaikus ar vaikaitus, prašome pranešti puseerei Zosei Stasiulienei, Gelsodės km. Vieksneliai, Telšių raj.

"Vėtrungės" palydovai po "Vėtrungės" koncerto Clevelande. Iš k.: prof. Vytautas Blušius, docentė ir šokių mokytoja Jūratė Čepaitė, Liudas Sagys, diktore Stasė Stankevičienė, Aleksandra Sagienė, prof. Juozas Gudavičius. Nuotr. V. Bacevičius

KLAIPĖDOS "VĒTRUNGĒ" CLEVELANDE

Po šaunios šokių šventės Chicagoje, į Clevelandą atvyko vienintelė laisvos Lietuvos tautinių šokių grupė "Vėtrungė", kurios viešnagė Clevelande gluboją garsioji Clevelando "Grandinė" ir jos vadovai Liudas ir Aleksandra Sagai. Klaipėdos "Vėtrungė" sudaro 24 jauni trečio ir ketvirtos kurso studentės ir studentai, būsimeji šokių mokytojai. Jų tarpe yra ir 1990 metų "Miss Lithuania" Greta Bardavelytė, kurios tačiau šokėjų tarpe nepavyko atpažinti, nes visos merginos labai gražios, o Greta neišsidavė.

"Vėtrungė" lydėjo Klaipėdos konservatorijos profesorius ir kolektyvo meno vadovas Juozas Gudavičius, konservatorijos prorektorius Vytautas Blušius, šokių mokytoja Jūratė Čepaitė, šokių specialistas Povilas Fokinis ir akordeonistas Z. Laurinaičius. Televizijos diktore Stasė

Stankevičienė, labai patraukli ir malonaus balso moteris, tarp šokių jautriai deklamavo poezijos ištraukas, tačiau netrukde programos šokių apibūdinimais, bet nuteikė publiką patriotiškai ir oriai, o šokėjams davė progą atsikvėpti. Kolektyvas gyvuoja jau 25 metus ir gastroliavo Belgijoje, Vokietijoje, Čekoslavakijoje, Islandijoje ir kitur.

Šokiai pasižymi originalia ir modernizuota choreografija. Atliekant kai kuriuos šokius, poros šoko susikabinusios rankomis, kaip šokant tango ar valsą. "Šventinė polka" iššaukė publikos ovacijas, kai grakštūs ir stiprūs šokėjai merginas, kaip lėles, mėtė aukštytyn, jas gaudė ir apsupę ratu, jas laikė iškėlę virš savo galvų. Šokama buvo ir su šluota ir su skrybėlėmis, ir su varpeliais. "Žemaičių vaizdelis", kurį svečiai šoko Aleksandra Sa-

gienės garbei, buvo įvairinamas žemaitiškais monologais. Šokiai savo tempu ir stiliumi buvo labai įvairūs: "kadrilis", "Dirižablis", "Žydelka", "Suvalkijos vaizdelis", humoristinė "Petkevičiaus polka", "Kryputis" ir kiti. Šokėjai pasižymi nepaprasta žingsnių precizija, o jų drabužiai buvo simetriškai taip paskirstyti, kad skirtingi kikiškai, žiurštai ar liemenės darė geometrinės figūros iliuziją.

Programai pasibaigus, publika ilgai nenustojo plojusi. "Grandinė" vadovai Liudas ir Aleksandra Sagai padėjo "Vėtrungėi" ir žiūrovams, kurie taip gausiai susirinko vien telefoninių pranešimų dėka. Ir palydovai ir visi šokėjai buvo "Grandinė" nariu apdovanoti gėlėmis, o Aleksandrą Sagienę dėkingi vėtrungiečiai apjuosė tradicine tautine juosta.

Aurelija M. Balašaitienė

Berlyne gyvenęs lietuvis J. Gričius dažnai demonstruoja įvairių tarptautinių konferencijų metu. Prie savo plakato jis prijungė ir lietuvišką vėliavą.

VIDEO CONVERSIONS
U.S. tapes converted for viewing abroad.
Foreign tapes converted for U.S. viewing.
\$20.00
(Plus \$3.00 post. & handling)
COSMOS INTERNATIONAL
1839 Park St., Hartford, CT. 06106
Tel. 203 - 232-6600

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
296-4130

ŽALIA ŽUVIS (Green Fish Products) produktas
made in U.S.A.
P.O. BOX 247
NORTHVILLE, MI. 48126 USA
Dar galima įsigyti oficialius šokių šventės marškinius.
T-Shirt \$12 USD
Sweatshirt \$25 USD
Plus Postage & Handling
Užsisakyti galite skambinti Žalia Žuvis Produkts
Telefonas 313.662.0967
Arba 313.434.2281
Telefaxas 313.998.0308
Žalia Žuvis gamina visą eilę Lietuviškų ir Politinių temų marškinių, kurie vaizduojami Žalia Žuvis Produkts lankstinėly. Lankstinėlis atsiunčiamas dykai rasdami.
Acti ūž Dėmesį!

ZENONO IVINSKIO MONOGRAFIJOS REIKALU

Mieli bičiuliai, mano tautiečiai Amerikoje ir Kanadoje, Šiuo laiku drįstu į jus kreiptis vienu svarbiu kultūros reikalu. Dar palygint neseniai savo tarpe turėjome (ir tuo didžiausiomis) žymųjį visuomenės veikėją, viena didžiausių ir ryškiausių visų laikų lietuvių istoriką, profesorių Zenoną Ivinskį, žmogų, sukūrusį nemarųjį paminklą — Lietuvos istoriją, kaip mūsų tautos amžino buvimo ir veikimo šiame pasaulyje įrodymą.

Prof. Zenonas Ivinskis

Zenonas Ivinskis, tai žemaičių krašto sūnus, aktyvus ateitininkas, profesionalus ir kritiškas istorikas, žurnalistas, politinis veikėjas, rezistentas, profesorius Vytauto Didžiojo ir Bonos universitetuose, vienintelis lietuvis, pasiaukojančiai dirbęs 10

metų Vatikano ir Romos archyvuose. Išleidęs studijas apie lietuvių ir prūsų prekybinius santykius, medžio kultūrą senajame lietuvių tikėjime, Trakų salos pilį,

Žemaičių vyskupą Merkelių Giedraitį, šventąjį Kazimierą, šimtų straipsnių istorine tema "Lietuvių enciklopedijoje" autorius, Adolfo Šapokos redaguotos Lietuvos istorijos bendraautorius. Noriu profesorius Zenono Ivinskio atminimą įamžinti išsamia, populiarią monografija. Net prieš savo mirtį Juozas Ambrazevičius-Brazaitis, sakė: "Neužmirškite Ivinskio!"

Tai gi — neužmirškime. Labai prašyčiau visus, pažinusius Zenoną Ivinskį, jo bičiulius ar kolegas, atsiųskite atsiminimų, laisčių kopijas, nuotraukų, pastabų ar pageidavimų šios monografijos autoriui šiuo adresu: Valentinas Markevičius, 3043 Kaunas, Šiaurės prospektas 22-7, Lietuva. Telefonas: 72 88 02.

Valentina Markevičius

Parduotuvė

Ūkinių prekių parduotuvė priekabi pirkėja apžiūrėjo ir apčiupinėjo daugelį prekių. Pagaliau išsirinko: — Duokit man šluotą. Tik gerą... — Prašau, — atsakė pardavėja. — Jums suvynioti ar pati ant jos išjosite?

Tebėra miręs

Į teismo posėdį raštiškai buvo iškviestas liudininkas. Laiškas grįžo atgal su pastaba: "Adresas miręs". Norėdamas tai patikrinti, teismo sekretorius išsiuntė pakartotiną kvietimą. Antrasis

Jonas Landsbergis, rašytojo Algirdo Landsbergio sūnus, situokė su estaite Els Olesk. Naujoji lietuviška-estiška šeima įsijungia į Baltijos Kelio rankų grandinę.

laiskas grįžo su pastaba: "Adresas dar tebėra miręs".

Nosis

Maža mergaitė klausia: — Bobute, kodėl šuniuko nosis raudona? — Jis greitai bėgo ir pargriuves užsigavo. — Matyt, ir mūsų tėvelis mėgsta greitai bėgioti...

Taupumas

— Tėveli, aš bėgau paskui tramvajų ir atbėgau iki namų. Taip sutaupiau 45 centus. — Reikėjo bėgti paskui taksį — būtum greičiau parbėgęs ir sustaupęs kokius tris dolerius.

Atkirto

— Mano vaikas nori žinoti, kur aš bijau kutenimo. — Ar pasakei jam? — Tegul jis pats suranda.

Teisme

— Tai, sakai, vienas ėjai vogti? — klausia teisėjas. — Taip, vienas, nes šiais lai-

kais sunku pasitikėti žmonėmis — atsakė kaltinamasis.

Baidyklė

— Kodėl nepastatai baidyklės savo darže? — klausia kaimynė. — O kam jos reikia, aš pati per dieną darže būnu.

Apie asilą

Sužadėtinis ėjo pro sužadėtinės namus ir nešėsi doklą šieno. Taip jau pasitaikė, kad sužadėtinė stovėjo ant slenkščio. Vaikinas stabtelėjo, nuleido nuo pečių naštą ir išdidžiai tarė: — Visas pūdas! Mergina nusijuokė: — Rado kuo girtis. Mūsų asilas dvigubai daugiau panaša.

Vengė patarimų

Kodėl Dievas sutvėrė pirmą vyrą, o tik vėliau moterį? — paklausė kapelionas per egzaminus. — Todėl, kad, jam bekuriant, moteris nesikištų su savais patarimais.

Sportas

— Dabar gulkite ant nugaros ir judinkite kojas, tarsi važiuojat dviračiu, — sako fizinio auklėtojas dėstytojas. — Taip... Greičiau... Dar greičiau. Jonai, kodėl tu nedarai kaip kiti? — Aš važiuoju pakalnėn.

Irgi matematikas

— Kiek kartų aš tau sakiau, kad negalima valyti rašaluotos plunksnos į marškinius? — Septynis kartus, mamyte.

Graži diena

— Tėte, ar šiandien bus graži diena? — Nežinau. Atrodo, lis. — Tai gerai. — Kodėl? — Mokytoja sakė, kad viena gražių dienų mane nubaūs...

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

South Boston Savings Bank
"ALWAYS THE LEADER"

Mail check to: South Boston Savings Bank, 480 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____ ADDRESS _____ CITY _____ STATE _____ ZIP _____ AMOUNT ENCLOSED \$ _____ SOCIAL SECURITY NO. _____ DATE OF BIRTH _____ SIGNATURE _____

MAIN OFFICE
460 West Broadway
South Boston
268-2500

NEPONSET CIRCLE
740 Gallivan Blvd.
825-9090

QUINCY OFFICE
690 Adams St.
Larkin Square
479-9660

WEYMOUTH OFFICE
544 Main St.
337-1050

NEEDHAM OFFICE
355 Chestnut St.
449-0210

WEST ROXBURY
1833 Centre St.
323-8000

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

YRA GERIAUSIAS JŪSŲ BANKAS

NEW YORKE: 86-21 114th Street, Richmond Hill, N.Y. 11418 718-441-6401
DARBO VALANDOS
MON — 9:00–3:00 THUR — 9:00–3:00
TUES — 9:00–3:00 FRI — 9:00–3:00
WED — 9:00–3:00 SAT — 9:00–12:00

CHICAGO: 2615 W. 71st Street, Chicago, IL 60629 312-737-2110

Taupoymo sąskaitos ir sertifikatai, įvairios paskolos ir kiti patarnavimai

— Visi lietuviai taupo ir skolinasi lietuviškoje KASOJE —

Visos santaupos Federalinės NCUA agentūros apdraustos iki 100,000 dol.

10 METŲ BE JONO PAKALKOS

Jau dešimtmetis, kai New Yorko lietuvių renginiuose nematome aukšto, liekno, elegantiško Jono Pakalkos, kuris išėjo į Anapus 1982 liepos 26 dieną Putname.

Gimęs 1894 m. sausio 18 d. Kudirkos Naumiestyje, augo gausioje šeimoje, vaikystėje patyrė daug vargo, iš 12 vaikų užaugo tik keturi. Jau 12-ųjų metų būdamas padėdavo tėvui prie statybos darbų, vėliau mokėsi vargonininkauti. Prasidėjęs I-jam pasauliniam karui atsidūrė Petrapilyje, kur buvo sekretorius Lietuvių centro komitete nukentėjusiems nuo karo šelpti.

1918 m. grįžęs į Lietuvą, būdamas tik 24 metų amžiaus, išrinktas Kudirkos Naumiščio burmistru, suorganizavo kooperatyvą Vienių. 1919 m. išvyko į Kauną, nes suviliojo Antano Sutkaus kvieslys stoti į jo organizuojamą Tautos teatrą. Teatrui po metų susilikvidavus, teko dirbti buhalteriu vyriausybės dienraštyje "Lietuva". Balio Srugos ir Fausto Kiršos pakalbintas įsijungė į jų sukurtą menininkų klubą Vilkolakis, kuris virto satyros teatru. Ten J.P. pasiliko, kol buvo nominuotas

kandidatu į Steigiamąjį seimą, į kurį buvo išrinktas kaip socialdemokratų atstovas.

Būdamas seime, 1928 m. sudomėjo seimo rūmuose esančiu paskirstymo punktu seimo reikalams. Punktas priklausė 1919 m. įsikūrusiai Kauno vartotojų bendrovei Parama, kurios veikla 1921 m. atsidūrė prie likvidacinio slenkščio. 1921 m. pabaigoj Pakalka perėmė Paramos valdybos pirmininko pareigas ir jose išbuvo iki 1940 m. lemtingojo birželio.

Jam vadovaujant kooperatyvo reikalai ėmė palengva gerėti. 1929 m. pastatyta automatine duonos ir skanėstų kepykla, didžiausia ir moderniausia Pabaltijy. Be maisto produktų, Parama prekiaavo ir galanterija. 1940 m. pradžioje Parama turėjo 29 krautuves, 1800 narių, metinė apyvarta (1939) siekė pusdešimto milijono litų. Parama Kauno prekyboje pralaužė pirmuosius kultūringos, modernios prekybos ledus — parduotuvėse turėjo didžiulius langus, vitrinos buvo dekoruojamos, išstatytos kainos, pagal kurias turėjo derintis ir daugelis kitų prekybininkų.

Jonas Pakalka

Be to, Jonas Pakalka dalyvavo organizuojant Kooperacijos banką, draudimo sąjungą Kooperacija, Lietūkj ir kt. Nuo 1936 m. iki 1939 m. buvo Ispanijos garbės vicekonsulas Lietuvai.

1944 m. pasitraukė iš Lietuvos, gyveno Kirchentellinsfurte

(prie Tübingeno), Vokietijoje, nuo 1949 m. New Yorke. Buvo Amerikos lietuvių socialdemokratų sąjungos centro komiteto pirmininkas, ilgus metus atstovavo partijai VLIKe.

Jonas Pakalka nesulaukė naujosios Lietuvos nepriklausomybės, bet jo ir kitų, tąsų jaunu lietuvių idealistų darbai, nuopelnai Lietuvos valstybės atkūrimo po I-jo pasaulinio karo, lieka šviesiu pavyzdžiu ir dabartiniams laikams.

K.Čk.

KAS TOS BUVUSIOS SOVIETINĖS RESPUBLIKOS?

Neminint Baltijos valstybių, kurios nuėjo savo atskiru keliu, štai tos kitos apsijungusios Nepriklausomų Valstybių santarvėje:

Rusija yra pati didžiausia šio junginio valstybė. Ji turi 148 milijonus gyventojų. Nuo senų senovės mėgo užkariavimus. Kažin kaip seksis dabar, kai reikia atsakyti šio pomėgio. Rusija turi daug alyvos, gamtinių dujų, miškų ir aukso.

Ukraina turi 52 milijonus gyventojų. Turi daug kviečių, geležies ir anglies. Ji niekada nebuvo nepriklausoma. Tai pirmas bandymas sukurti valstybę ir ją išlaikyti.

Uzbekistane gyvena 20 milijonų žmonių. Pagamina daug lėktuvų ir žemės ūkio mašinų, plačiai išvystytas medvilnės ūkis.

Kazachstanas turi 17 milijonų gyventojų. Didžiama gyventojų yra musulmonai. Ten yra didžiausia pasaulyje anglių kasykla. Sovietų Sąjunga Kazachstane buvo įkūrusi savo erdvių tyrinėjimo centrą.

Gudija turi 10 milijonų gyventojų, yra išvystyta mašinų pramonė, augina daug bulvių.

Azerbeidžanas — 7 milijonai

gyventojų. Turi daug alyvos, žinomas žuvies pramonė. Iš ten eksportuojama daug kaviaro.

Tadžikistanas — 5 milijonai gyventojų. Gyventojai daugumoje musulmonai. Gamina daug medvilnės, vilnos, vaisių ir daržovių.

Moldova — 4.5 milijonų gyventojų, gausi vynuogių ir degtinės gaminių.

Kirgistanas — 4.4 milijonų gyventojų. Kalnuotas kraštas, turi aukso, rubinų, deimantų kasyklų.

Turkmenistanas — 3.6 gyventojų. Dykumų kraštas. Išvystyta vilnų, mėsos, alyvos ir gamtinių dujų pramonė.

Armėnija — 3 milijonai. Viena seniausių pasaulio šalių. Kalnuotas kraštas, labai nukentėjęs nuo žemės drebėjimų ir civilinio karo.

O kur tos valstybės yra? Turbūt retas kas žino, kur reikėtų jų ieškoti žemėlapyje. Azijos kraštai susilieja į vieną, sunku atskirti, sunku ir atsiminti. Europos kraštai turi gilesnes tradicijas, dažniau kartojami, tai lengviau juos ir žemėlapyje surasti. Tad neuostabu, kad sutinkame žmonių, kurie nežino, kur ir Lietuva yra.

DĖL RUSIJOS KARIUOMENĖS IŠVEDIMO

Laikraštis "Krasnaja zvezda" išspausdino Rusijos gynybos ministro armijos generolo Pavlo Gračiovo pareiškimą, kuriame sakoma, kad "pirmas ir pagrindinis klausimas", iškiles Rusijos gynybos ministerijai, — "pradėti kurti Rusijos ginkluotąsias pajėgas. Šis darbas bus dirbamas keliais etapais".

Pranešama, kad kariuomenė masiškai išvedama iš užsienio, įkurdinti ją naujoje vietoje yra nelengva, kad politinio ir ekonominio nestabilumo sąlygomis "ginkluotųjų pajėgų grupuotės dislokuojamos palei visą Rusijos sienų perimetrą".

Gračiovas pareiškė nesutinkąs su buvusios šalies ir gynybos ministerijos vadovybe, kuri nusprendė išvesti SSRS kariuomenę iš Vokietijos per ketverius metus. "Tai nerealus terminas, jeigu norima tokią plataus masto operaciją atlikti civilizuoti. Jeigu norima pabėgti tada ketverių metų pakanka" — pasakė jis. "Be to, negaliu suprasti Pabaltijo ir Moldovos veikėjų, kurie nori, kad mūsų kariuomenė pasitrauktų iš jų teritorijos jau šiais, 1992 m. Reikia vadovautis gyvenimo

realijomis, anksčiau negu 1994 m. mes jokia būdu negalime pradėti išvesti didelių kontingentų".

Laikraštyje "Nezavisimaja gazeta" išspausdintame dideliame straipsnyje "Rusija ir branduolinis ginklas" sakoma, kad branduolinės pajėgos turi būti "palyginti nedidelės, labai mobilios, jos turi būti apginkluotos labai tikslių taikymo ginklais ir turėti pakankamai nesėjų".

Duodamas interview tam laikraščiui, ministras Gračiovas priminė, kad kuriama nauja Rusijos ginkluotųjų pajėgų rūšis — greito reagavimo kariuomenė. Ji bus sudaryta, remiantis oro desanto kariuomene ir transporto aviacija, į ją įeis "lengvieji" motorizuoti šaulių junginiai. Jau užplanuotos keturios tokios motorizuoti šaulių brigados.

Be to, į "greito reagavimo" pajėgas bus įtrauktos sraigtašparnių dalys, išvedamos iš Vokietijos ir perdislokuotos iš Užkaukazės, nes "lengvosios" motorizuoti šaulių brigados iš esmės bus aeromobilios. Kai kurios naujojiškų ginkluotųjų pajėgų dalys bus formuojamos šiais metais, o galutinai apie naują junginį bus paskelbta 1993 m. viduryje.

Aiškindamas, kodėl jis, kariškis, paskirtas gynybos ministru, generolas Gračiovas, kuriame dabar 44 metai, paaiškino, kad dabar itin sudėtingas laikotarpis ir nelengviems procesams turi vadovauti kariškis. Ateityje, jeigu šis laikotarpis baigsis ir situacija bus stabilėsnė, matyt, bus nuspręsta skirti gynybos ministru civilį.

Laikraštis "Trud" išspausdino Rusijos užsienio reikalų ministerijos pareiškimą, kuriame sakoma, jog kai kur dirbtinai didinama įtampa ryšium su Rusijos kariuomene, kai kurių NVS šalių vadovai ją skelbia "okupacine", o prieš Rusijos kariškus vykdomos provokacijos. Dokumente pažymima, kad "Rusija negalės abejingai žiūrėti į Rusijos kariškių įžeidinėjimus. Ji ryžtingai gins jų interesus".

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

Petro Paprocko palaičių laidojimas Zarasų kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun. Vytautas Kapočius

PETRO PAPROCKO PALAIČAI SUGRĮŽO Į TĖVYNĘ

Petras Paprockas, diplomuotas ekonomistas, gyveno New Yorke ir čia mirė 1981 m. sausio 24 d. Vienuolika metų jo palaičiai išgulėjo svetimoje žemėje. Dabar jie perkelti į Lietuvą, į Zarasų kraštą, ir ten birželio 7 d., per Sekmines, palaidoti Zarasų kapinėse šalia tėvelių.

Zarasiečiai jo palaikam sudėti padarė nedidelį gražų karstelį, kapinėse laidojimo vietą išpuošė gelėmis. Pradžioje karstelis buvo atvežtas į mūsų šeimos bičiulės Valės Juozapavičiūtės

namus. Ji daug prisidėjo, kai buvo laidojami mūsų tėveliai. Mamytė Anelė mirė 1932 metais, tėvelis Stasys 1963 metais.

Karstelis su velionio urna buvo padėtas salone ant staliuko, apkrautas gėlių puokštėmis ir vainikais, pridėta ir lietuviška trispalvė.

Čia susirinko giminės, draugai, pažįstami ir nepažįstami. Čia buvo atsiveikinimo pamaldos su velionio palaičiais. Iš čia karstelis su procesija išlydėtas į

bažnyčią. Priekyje buvo nešamas kryžius, aštuoni berniukai nešė krepšelius gėlių.

Šitoje bažnyčioje velionis patarnavo mišiom, čia gavo Suvirtinimo sakramentą, dalyvavo mokinių pamaldose.

Laidojimo apeigas atliko kun. Vytautas Kapočius, klebonas ir Zarasų dekanas. Tą dieną turėjo jis išvykti į Imbradą, bet išvykimą atšaukė, nes norėjo asmeniškai dalyvauti šiose laidotuvėse ir atlikti religinį patarnavimą.

Laidotuvių procesija trumpam stabtelėjo prie buvusių gimnazijos rūmų, kur velionis mokėsi.

Kapinėse atliktos religinės apeigos, karstelis nuleistas į alyvų žiedais išpuostą duobę. Jautrią kalbą pasakė kun. Vytautas Kapočius. Dar kalbėjo vienas mokytojas, Onutė Karuzienė paskaitė šiai progai jos parašytą eilėraščių apie velionio grįžimą į tėviškę ir jo padėką sesutei, kuri atvežė jo palaikus į Lietuvą.

Baigus eiles skaityti, kunigas ant karstelio užbėrė saujelę smulkaus kapo smėlio, aš jmečiau kelias raudonas rozes nuo Amerikoje likusių šeimos narių. Taip pat užbėriau ir smiltelę.

Bažnytinis choras sugiedojo Marija Marija ir Lietuvos himną. Taip ir liko brolis, sugrįžęs iš tremties į Zarasus, į tėvelių kapus.

Dr. K. Paprockienė-Šimaitienė

PADĖKA

Pabuskite, tėvai, sūnus sugrįžo lauktas, Tiek metų lauktas, sugrįžo jis pas jus, Dienom, naktim jis buvo šauktas, Išpildė lūkesčius visus.

Ištrauka iš Onutės Karuzienės eilėraščių, dedikuoto velionui Petrai Paprockui jo laidojimo proga.

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems, kurie aktyviai įsijungė ir prisidėjo prie mano broliuko Petro palaikų perkėlimo į Zarasus — į tėvelių kapus.

Nuoostabią pagalbą patyriaus iš mūsų ambasadoriaus — generalinio konsulo Aniceto Simučio, jo sekretorės Ljolės Černauskienės ir laidotuvių direktorės Marytės Šalinskienės, kuri įdėjo ne tik daug triušo ir širdies, bet ir savo finansinę auką Zarasų bažnyčiai įamžino velionį.

Be Jūsų visų patarimų ir pagalbos velionio Petro palaikai nebūtų taip sėkmingai perkelti į gimtąją žemę. Dėkingai,

Dr. K. Paprockaitė-Šimaitienė

RAŠYTOJO ANTANO VAIČIULAIČIO LAIDOTUVĖS

Liepos 22 d. ryte miręs rašytojas Antanas Vaičiulaitis buvo pašarvotas Bethesda mieste vienoje šermėnijoje. Atsiveikinimas buvo liepos 24 d.

Laidotuvės įvyko liepos 25 d. Jom vadovavo vysk. Paulius Baltakis, OFM. Pamaldos vyko vietos bažnyčioje. Pamokslą pasakė velionio bičiulis, ilgametis "Aidų" žurnalo redaktorius Tėv. Leonardas Andriekus, OFM. Giedojosi solistė Nerija Linkevičiūtė-Kasparienė.

Velionis antrojo pasaulinio karo metu buvo jau atvykęs į Ameriką ir tarnavo Amerikos kariuomenėje. Todėl ir palaidotas Arlingtono karių kapinėse. Laidotuvėse dalyvavo apie 150 žmonių iš Baltimorės, Washingtono ir artimųjų apylinkių. Artimiesiems bičiuliams vaišės buvo velionio šeimos namuose.

Liko žmona Joana, dukros: Danutė, Aldona, Joana. Visos ištėkėjusios. Joana gyvena Vokietijoje ir dirba Vasario 16-tos gimnazijoje.

A. RUCKOJUS — NE TIK APIE RUSIJĄ

RIA perdavė ištraukas iš Rusijos viceprezidento Aleksandro Ruckojaus pasisakymo susitikime su tėvynainiais Buenos Aירėse. Apie Rusiją ir rusus, apie pokyčius šalyje jis kalbėjo: "Aš neabejoju, kad Rusija taps didžia valstybe, kokia ji buvo iki vadinamosios spalio revoliucijos. Rusija neatgims, jeigu ji nesuivienys apie rusų idėją. Rusija siekia demokratinių pertvarkymų. Prokomunistinės jėgos nau dojasi dabartine sunkia situacija, menkiausiomis vyriausybės klaidomis. Mes su Borisu Nikolajevičiumi imsime kraštutinių priemonių, tačiau neleisime, kad būtų grįžta atgal".

Apie Krymą ir Juodosios jūros laivyną, apie santykius su Ukraina: "Krymas nuo amžių buvo rusų žemė. Nuo amžių virš Juodo-

sios jūros plevėsavo Andrejaus vėliava. Padarykime taip, kad tai būtų bendra žemė, ir gyvensime visi kartu, kaip gyvenome anksčiau. Mes negalvojome kurti mitines. Ukraina jas sukūrė. Rusija — tai gatvė su vienu puse judėjimu: ešeloniškai važiuoja į Ukrainą, o iš ten — nieko. Tas pats ir su Pabaltijiu".

Apie nacionalseparatizmą: "Jeigu vienas ar kitas lyderis žaidžia nacionalistine korta — jis turi būti nubastas".

Apie situaciją Padniestrėje: "Federacinės valstybės sukūrimas Moldavijoje — vienintelis būdas išspręsti konfliktą Padniestrėje". Apie konfliktus: "Mano pozicija ketiesnė, negu Boriso Jelcino. Reikia imtis visų priemonių iki ekonominės blokados".

DARBININKAS

NEW YORK

341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
 Redakc. FAX .. (718) 827-2964
 Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
 Vienuolynas ... (718) 235-5962
 Vyskupas ..... (718) 827-7932
 Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
 Salės adm. .... (718) 235-8386

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, praėjusį šeštadienį, liepos 25 d., buvo išvykęs į Washingtoną ir dalyvavo rašytojo Antano Vaičiūlaičio laidotuviuose. Drauge su juo važiavo ir Tėv. Leonardas Andriekus, OFM, kuris ilgus metus bičiuliausios su velioniu rašytoju, drauge redagavo "Aidų" žurnalą.

Dr. Bronius Nemickas, Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos konstitucijos parengimo komisijos prašymu parašė naujos konstitucijos projekto komentarus. Juose yra įtrauktas ir klausimas dėl išėmimo iš Lietuvos šeimų. Šis klausimas buvo iškeltas New Yorko atstovo Kęstučio Miklo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime, įvykusiam liepos 1-4 dienomis Lemonte, Illinois valstijoje, ir buvo priimtas vieninai. Šie dr. Nemicko komentarai jau išvežti į Lietuvą.

Kęstutis K. Miklas, Readex Microprint korporacijos viceprezidentas ir techninis direktorius, pirmadienį, liepos 27 d. buvo pagerbtas ir apdovanotas jo tarnybos 25 metų sukakties proga. Pagerbimo vakariene buvo surengta kurortiniame Charlestown miestelyje, New Hampshire valstijoje, dalyvaujant per 200 svečių. Vakarienės metu buvo atsšvėstas ir K. Miklo 70 metų gimtadienis.

Dėl atostogų nesuspėjome prisiminti kai kurių mirusiųjų. Emilijos Jurevičiūtės ir aktoriaus Juozo Bulevičiaus nokrologai bus spausdinami artimoje ateityje.

Alina ir Edvardas Stakniai birželio mėnesį buvo išvykę į Lietuvą, dabar liepos 24 d. išvyko dviejų savaitių atostogų į Kennebunkportą, kur jie atostogauja kasmet.

Tėv. Stanislovas Paulauskas, OFM, baigęs Salzburgo universitete teologijos mokslus magistrų laipsniu, liepos 21 d. atvyko į New Yorką, svečiasios pranciškonių vienuolynė ir liepos 24 d. išvyko į Kennebunkportą, kur įsikūnys į pranciškonių kandidatų auklėjimo programą.

Eugenija Karpiūtė-Karpus, daugeliui pažįstama kaip uoli lietuviškų renginių lankytoja, buvo susirgusi, gulėjo ligoninėje, kur jai padaryta vidurių operacija. Dabar sveiksta ir stiprėja, gyvendama pas savo seserį.

GREAT CONCEPT ENTERPRISES, 76-01 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421. Positions available for sewing machine operators, experienced persons in the garment industry. Please call Victor, 718 296-4310. (sk.)

Moteris ieško darbo. Gali slaugyti sergančius, prižiūrėti vaikus, valyti butus. Skambinti 718 849-6354. (sk.)

Live in aid wanted for elderly, infirm woman, kind and physically strong. Some English necessary. Phone 212 757-3001, ask for Jenny. (sk.)

Vilniuje parduodami du butai: vienas — dviejų kambarių ir virtuvės, antras — trijų kambarių ir virtuvės. Dėl informacijų skambinti: (416) 250-8088. (sk.)

Vilniaus radijo transliacijos lietuviškai užsieniui girdimos tokiomis dažnėmis: (kilochercai) 13645 — 15485 — 15580. Laikas 9 val. vak.

Dail. Juozas Bagdonas, liepos 14 d. grįžo iš Lietuvos, ten išbuvęs net šešias savaites. Birželio 17 d. Vilniaus dailės muziejuje buvo atidaryta jo tapybos kūrinių paroda, kuri tęsiasi ir visą liepos mėnesį. Rudenį paroda bus perkelta į Kauną. Dailininkas prieš pasitraukimą iš Lietuvos kaip tik gyveno ir dirbo Vilniuje. Dabar turėjo progos aplankyti gyventas vietas, susipažinti su Vilniaus dailininkais. Dar jis aplankė Kauną, Lentvarį, Trakus, Druskininkus, Žemaitijoje Telšius, Žemaičių Kalvariją, Plungę, Klaipėdą. Drauge su juo keliauja ir žinomas fotografas Viktoras Kaponis ir padarė vaizdažiuose iš jo parodos ir jo kelionių. Platus parodos aprašymas, kaip ji buvo surengta, atidaryta bus spausdinamas vėliau.

Lietuvių diena Putnamo seselių vienuolyno sodyboje vyko liepos 26 d. Diena praėjo sėkmingai. Kaip įprasta, dalyvavo daug žmonių, apie 3-4 tūkstančius. Įdomi buvo programa, kurią atliko mergaitės ir berniukai. Iš New Yorko vyko privačiomis mašinomis ir Mairytė Šalinskienė buvo suorganizavusi autobusą. Juo keliauja 45 žmonės. Išvyko 7 val. ryte, grįžo 9:30 v. v.

Alfonas Koncė, savanorikūrėjas, yra sunegalavęs ir gydomasi St. Mary Immaculate ligoninėje. Šį pavasarį jis išleido prisiminimų knygelę, pavadintą "Laikynas", kur aprašo Lietuvos atsikūrimo laikus, karus, okupacijas, tremtį, emigraciją į Ameriką.

PILNA KAINA \$989.00!!! New York / Frankfurt / Vilnius abipusis bilietas! Grupė išvyksta liepos mėn. 9 dieną, sugrįžta liepos 23 dieną. Sugrįžimą galima pratęsti iki penkių savaitių už tą pačią kainą. Kreiptis: G. T. International, Inc., 708 430-7272. (sk.)

Jauna moteris iš Lietuvos gali padėti slaugyti ligonis, atlikti namų ruošos darbus. Skambinti 201 567-1541 arba 201 767-0230.

Ieškoma Salomėja Raguckaitė (gim. 1923 - 1924 m., Vilkaviškio apsk. Šukių kaime), dingusi 1944 - 45 m. Vokietijoje (netoli Oderio). Ką nors žinančius apie jos likimą prašome rašyti jos seseriai: Marijona Tauckuvienė, Gėlių 6, Vilkaviškis, Lietuva, arba kreiptis į Darbininko administraciją. (sk.)

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektivių atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išsivijai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu \$85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siūsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.)

Suteikiamas butas ir nedidelis atlyginimas pensininkams — vyrui ir žmonai — už senybę amžiaus dviejų žmonių priežiūrą. Kreiptis: Ponia Konstancija, 515 Seward Square SE, Washington, DC 20016. Telef. 202 544-5561 arba 302 227-6636. (sk.)

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PREMIJA

Lietuvių Rašytojų Draugija kasmet skiria 2000 dol. premiją už geriausią tais metais išleistą grožinės literatūros kūrinį. Premijos mecenatas yra Lietuvių Fondas.

Tokia yra tvarka, kad premijuojami praėjusių metų išleisti veikalai ir atrenkamas geriausias kūrinys. Šiemet premija skiria-

ma už 1991 metais išleistą geriausią veikalą. Tais metais išleistų knygų sąrašą sudarė rašytojas poetas Alfonsas Tyruolis Šešplaukis. Praėjus vasaros karščiams bus sudaryta reikiama komisija premijai skirti. Premijos įteikimo proga projektuojama rudenį surengti literatūros šventę Kulatūros Židinyje.

PERVERSMAS – METŲ PABAIGOJE

Birželio 11 d. Rusijos liaudies deputatas, praeityje artimiausias Rusijos prezidento patarėjas Sergejus Šachrajus pareiškė, kad Rusijos konservatyviosios jėgos iki metų pabaigos gali pabandyti pašalinti Borisą Jelciną iš prezidento posto.

Jis pasakė, kad B. Jelcinas, bandydamas išvengti konflikto, pastaruoju metu įtraukė į vyriausybę naujus konservatyviosios linijos šalininkus. Tačiau įtakingi sluoksniai tebesipriešina Rusijos vyriausybės reformų linijai. Nuolat trūkstant lėšų, gilėja krizė pramonėje, todėl jų pozicijos tvirtėja.

"Man atrodo, kad reikia laukti bandymo pašalinti prezidentą, — pasakė Šachrajus. — Tai mano asmeninė nuomonė, pagrįsta ne tik intuicija, bet ir įvykių politinė analizė. Aš manau, kad ka-

ro pramonės kompleksas ir žemės ūkio sektoriaus konservatyviosios jėgos, turinčios tvirtą bazę Parlamente ir vykdomosios valdžios juridinėse struktūrose, metų pabaigoje pabandys pašalinti prezidentą Jelciną".

Pasak Šachrajus, galima tikėtis, kad bus pamėginta suteikti tam "intymišką charakterį", primant Parlamente rezoliuciją, reikalaujančią jo atsistatydinimo. Jis pažymėjo, kad reformų priešininkai gali organizuoti demonstracijas ir protesto akcijas.

"Ko tikėtis po to? Kadangi nėra lyderio, kuris sugebėtų vykdyti prezidento funkcijas, jį greičiausiai pakeis grupė pramonės, įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžios aukščiausiojo lygio atstovų. Senais laikais tokį organą vadintų politbiuru. Dabar jį turbūt pavadins kolegija".

LITHUANIAN AIRLINES

Taip vadinasi Lietuvos valstybinė oro linija, kurios lėktuvai nuo pereinų metų jau skraidė ir Vakarų Europoje.

Kol kas esama trijų skrydžių per savaitę: į Frankfurtą, Berlyną ir Kopenhagą. Netrukus bus susisiekimas ir su Londonu.

Lithuanian Airlines turi išsiuomuojamą modernų lėktuvą Boeing 737-200 iš GPA bendrovės, kurios būstinė yra Airijoje. Bendrovė pradžioje apmokė Lietuvos lakūnus ir su pažindino oro linijų tarnautojus su visu reikalingu aptarnavimu. Ta bendrovė turi daugiau kaip 350 lėktuvų ir juos nuomoja daugiau kaip šimtui oro linijų 49 valstybėse.

Lietuvos linijų patarnavimu galėtų pasinaudoti keleiviai, skrendantys iš Amerikos į Vilnių su persėdimu Berlyne, Kopenhagoje ir Frankfurte. Kelionių agentūros jau žino, kad su Amer-

Išnuomojamas kambarys su baldais dirbančiai moteriai. Galima naudotis virtuve. Arti susisiekimo. Skambinti vakarais 718 235-3961. Prašyti Joseph. (sk.)

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3001. Paprašyti Jenny. (sk.)

ican Airlines yra padaryta sutartis gauti Lithuanian Airlines bilietus skristi į Vilnių iš minėtų Europos miestų. Tariamasi ir su kitomis oro linijomis. Suinteresuotieji asmenys dėl smulkesnių informacijų gali kreiptis į Lithuanian Airlines General Sales Agent Amerikoje šiuo tel. 1-800-685-3277.

Lietuvos linijos skraidė: Vilnius-Copenhagen-Vilnius — trečiadieniais, penktadieniais ir šeštadieniais;

Vilnius-Berlyn-Vilnius — pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais;

Vilnius-Frankfurt-Vilnius — antradieniais, ketvirtadieniais ir sekmadieniais.

Naujas, NEBRANGUS, maisto siuntinys tik \$49 — mėsos gaminiai, cukrus, kava, aliejus, vaisiai ir kiti produktai. Iš viso 22 svarai tik \$49. Pats populiariausias 55 svarų siuntinys iš įvairių produktų tik \$85. Vien tik mėsos gaminių irgi \$85. Prie visų siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. TRANSPAK firma taip pat parūpina butus, namus, automobilius ir traktorius. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 436-7772. (sk.)

Raimundas Mažuolis, Lietuvos plaukikas, neša Lietuvos tripalvę XXV-osios vasaros olimpijadoms atidaryme — Tautų parade, įvykusiam liepos 25 d. Barcelonoje, Ispanijoje. Lietuva pirmą kartą po 51 pavergimo metų dalyvauja vasaros olimpinuose žaidimuose kaip nepriklausoma valstybė.

Kun. Virginijus Veilentas, vilnietis, atvyko iš Romos į New Yorką. Pasisvečiavęs parą, išvyko į Putnamą, kur dalyvavo lietuvių dienoje, pasakė pamokslą pamaldų metu. Putname pasiliks dar kurį laiką, bus jaunimo stovykloje kapelionu, praves sėlių vienuolynė rekolekcijas. Svečias salezių universitete Romoje studijuoja žurnalistiką.

Ateitininkų sendraugių studijų ir poilsio savaitė Kennebunkporte pranciškonių vasarvietėje vyksta nuo rugpjūčio 8 iki 15. Kapelionu bus kun. Vytautas Pikturka.

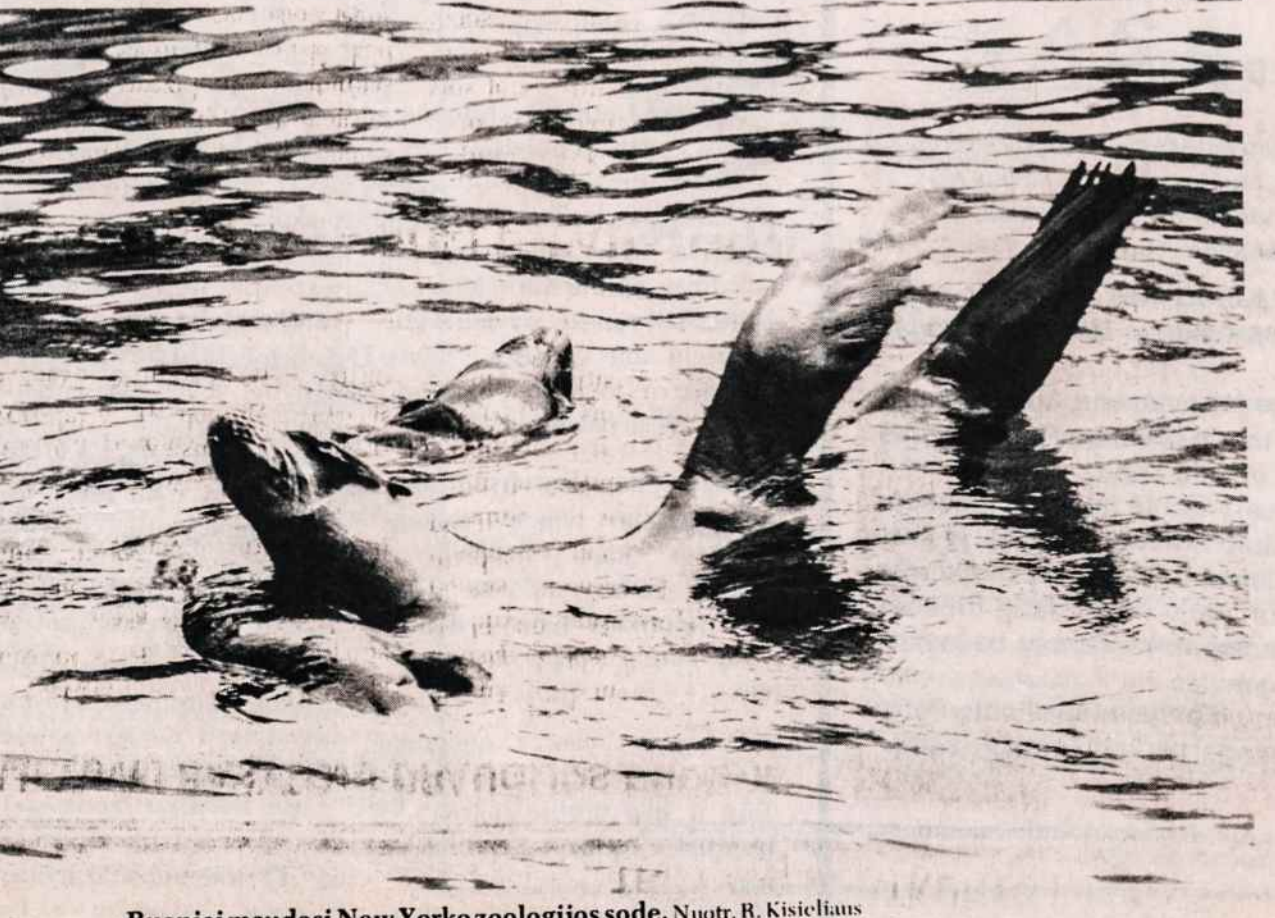
KARGO Į LIETUVĄ BE MUITO! Siunčiame SAS oro linija į Rygą. Siuntinius atsiimti Rygos muitinėje. Minimumas 110 lbs arba 50 kg. Kaina \$1.75 už svarą. Galima siūsti naujus ir dėvėtus drabužius, batus, medžiagas, maistą bei nereceptinius vaistus. Kreiptis į G. T. INTERNATIONAL, 9525 So. 79th Avenue, Hickory Hills, IL 60457. Tel. 708 430-7334.

PO VIII PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMO

(atkelta iš 2 psl.)

Minint Ribbentropo-Molotovo 50 metų sukaktį, 1989 m. liepos 31 d., PLB valdyba paruošė ir išsiuntinėjo 144 pasaulio kraštų vyriausybės, prašant, kad jos ragintų Sovietų Sąjungą atitaisyti Ribbentropo-Molotovo pakto slaptyųjų protokolų pasekmes. Eilė valstybių atsuntė šiltus atsakymus. Kombodijos princas Norodomo Sihanouko atsuntė atsakymą rašyta savo ranka.

PLB valdyba visad stengėsi

Ruoniai maudosi New Yorko zoologijos sode. Nuotr. R. Kisielius

Atlanto rajono skautų-skautėlių stovykla įvyks rugpjūčio 15-23 dienomis. Visi skautai ir skautės kviečiami užsiregistruoti pas savo vietovių vadovus. Stovyklos vadovybei reikalinga iš anksto žinoti dalyvių skaičių. Kas neturi vietovių vadovų, o norėtų stovykloje dalyvauti, gali kreiptis tiesiog į Atlanto Rajono Seserijos atstovę s. Aldoną Pintsch — tel. 201 838-9150 arba Brolijos atstovą s. Bronių Narą — telef. 508 845-6325. Stovykla vyks toje pačioje vietoje kaip ir praėjusiais metais — Camp Resolute, Bolton, MA.

KUNIGO SUKAKTIS

Kun. Edvardas Nedežinskas birželio 17 d. paminėjo savo kunigystės 50 metų sukaktį. Gimė ir augo Maspeth, priklausė lietuvių Viešpaties Atsimainymo parapijai. Pakeitęs pavarde, pasivadino Edward S. Nedd. dirbo įvairiose parapijose. 1983 m. išėjo į pensiją. Tada jis buvo Šv. Pranciškaus ligoninės kapelionas Roslyn, L.I., NY. Pasitraukęs į pensiją, apsigyveno privačiai Hempstead, NY. Ten jis ir savo kunigystės sukaktį atšventė.

palaiykty ir puoselėti gerus santykius su kitų tautų išeivija. Santykiai su latviais ir estais buvo visad nuoširdūs ir artimai bendradarbiauta. Su ukrainiečiais koks nors artimesnis bendradarbiavimas neišsivystė. Su gudais nepasisekė užmegsti santykių, nes jų veikėjai nenorėjo bendrauti ir lietuvių atžvilgiu buvo priešiški nusiteikę. Lenkai patys ieškojo tų kontaktų, žinoma, pirmiausia reikalaudami ištirti Lietuvos lenkų skundus dėl jų prierspaudos ir diskriminacijos Lietuvoje. Anot Curecko, patikrinus keletą tokių skundų, pasirodė, kad jie esą be pagrindo. Bet tie skundai vis nesiliauja plaukę. O jiems tirti nėra nei laiko nei jėgų.

Santykiai su žydais ne visad buvo sklandūs ir draugiški, nežiūrint to, kad daug pastangų buvo dėta iš PLB ir santurių žydų pusės. Prieš kaltinimus, primetančius lietuvių tautai kolektyvinę atsakomybę už Antrojo Pasaulinio karo metu vokiečiams tarnavusių nusikaltimus, pasisakė ir Lietuvos Aukščiausioji Taryba, pasmerkdama tada įvykdytą žydų genocidą ir išreikšdama gailestį dėl kaikučių Lietuvos piliėčių prisidėjimo prie okupacinės valdžios, suorganizuotų žudynių. Šis pareiškimas nesulaukė atgarsio nei žydų visuomenėje nei jos spaudoje ir neturėjo įtakos į reikšmingesnį lietuvių-žydų santykių pagerinimą.

(Bus daugiau)